

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
МУНИЦИПАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ
«ЛЕНИНОГОРСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН»

Кутузова ул., дом 1,
город Лениногорск, 423250

«ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ»
МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

Кутузов урамы, 1нче йорт,
Лениногорск шәһәре, 423250

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2023 елның 27 сентябре

№ 3453

Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең «Лениногорск шәһәре 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенең исемен үзгәртү һәм уставын яңа редакциядә раслау турында

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Россия Герое Исламов Дамир Нәзир улы истәлеген мәңгеләштерү максатларында, «Лениногорск шәһәренең 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенең педагогик коллективы үтенече нигезендә, «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең «Лениногорск шәһәре 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесен Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең «Лениногорск шәһәре Россия Герое Исламов Дамир Нәзир улы исемендәге 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенә үзгәртәргә.

2. Татарстан Республикасының «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең «Лениногорск шәһәре Россия Герое Исламов Дамир Нәзир улы исемендәге 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенең кушымта итеп бирелгән уставын (яңа редакция) расларга.

3. Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең «Лениногорск шәһәре Россия Герое Исламов Дамир

Нәзир улы исемендәге 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениеесе Уставын раслау турында» 2015 елның 14 декабрдәге 1342 номерлы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының карары үз көчен югалткан дип танырга (яна редакция).

4. «Лениногорск шәһәре 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениеесе директорына гамәлгә кую документларына тиешле үзгәрешләр кертергә һәм аларны Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында билгеләнгән тәртиптә теркәргә.

5. Әлеге карарны Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://leninogorsk.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.<http://leninogorsk.tatarstan.ru>

6. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» муниципаль казна учреждениеесе башлыгына йөкләргә.

Житәкчесе

З.Г.Михайлова

Никифорова И.А.
5-75-64

«Лениногорск муниципаль району» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының
2023елның «27» сентябрдәгә 3453 номерлы карары белән расланды

«Лениногорск муниципаль району» муниципаль берәмлегенә «Лениногорск
шәһәре Россия Герое Исламов Дамир Нәзир улы исемендәгә 6 нчы урта
гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү
учреждениесе
Уставы (яңа редакция)

Лениногорск ш., 2023

1. Гомуми нигезлэмэләр

1.1.Әлеге Устав Татарстан Республикасының «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң «Лениногорск шәһәре Россия Герое Исламов Дамир Нәзир улы исемендәге 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе Уставының (алга таба - Мәктәп) яңа редакциясе булып тора, ул төп гомуми белем бирү программалары буенча гражданнарның белем алуға хокукларын гамәлгә ашыруны, башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча гражданнарның һәркем файдалана алуы һәм түләүсез булуы гарантияләрен тәмин итә.

1.2. Мәктәпнең рәсми исеме

Мәктәпнең рус телендәге тулы исеме: Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Средняя общеобразовательная школа №6 г.Лениногорска имени Героя России Исламова Дамира Назировича» муниципального образования «Лениногорский муниципальный район» Республики Татарстан.

Мәктәпнең рус телендә кыскартылган исеме: МБОУ «СОШ №6 г.Лениногорска имени Героя России Д.Н.Исламова».

Мәктәпнең татар телендәге тулы исеме: Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң «Лениногорск шәһәре Россия Герое Исламов Дамир Нәзир улы исемендәге 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе.

Татар телендә кыскартылган исеме:«Лениногорск шәһәре Россия Герое Исламов Дамир Нәзир улы исемендәге 6 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбе» МБГББУ.

1.3. Мәктәпнең урнашкан урыны:

Мәктәпнең юридик адресы: 423250, Татарстан Республикасы, Лениногорск шәһәре, Ленинград урамы, 40 йорт.

Мәктәпнең факттагы адресы: 423250, Татарстан Республикасы, Лениногорск шәһәре, Ленинград урамы, 40 йорт.

1.4. Мәктәп коммерцияле булмаган оешма булып тора һәм үз эшчәнлегенң төп максаты белән табышны алуны куймый.

1.5. Мәктәпнең оештыру-хокукий формасы.

Учреждение тибы - бюджет.

Белем бирү оешмасының тибы - гомуми белем бирү оешмасы.

Белем бирү оешмасының төре - урта гомуми белем бирү мәктәбе.

1.6. Мәктәпне гамәлгә куючы - Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы. Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты (алга таба - гамәлгә куючы), Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы «Мәгариф идарәсе» муниципаль казна учреждениесе йөзәндә гамәлгә ашыра.

1.7. Мәктәп мөлкәте милекчәсе вәкаләтләре үз компетенциясе чикләрендә

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының Жир һәм мҗлқшт мөнәсәбәтләре палатасы (алга таба - Палата) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.8. Мәктәпнең оператив идарәсендә аерым мөлкәте, мөстәкыйль балансы, рус һәм татар телләрендә булган түгәрәк мөһер, үз исеме белән штампы бар.

1.9. Мәктәп үз эшчәнлегендә федераль законнар, Россия Федерациясе Президенты указлары һәм күрсәтмәләре, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары һәм күрсәтмәләре; Татарстан Республикасы норматив актлары, Лениногорск муниципаль районы жирле үзидарә органнарының хокукий актлары, Учредитель күрсәтмәләре, әлеге Устав һәм мәктәпнең локаль норматив актлары белән житәкчелек итә.

1.10. Мәктәп дәүләт теркәве үткән вакыттан алып законда билгеләнгән тәртиптә һәм үз исемнән мөлкәти һәм мөлкәти булмаган хокукларны сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, бурычлар тотарга, судта дөгъвачы һәм жавап бирүче булырга мөмкин.

1.11. Мәктәпнең мәктәп Уставында билгеләнгән предмет һәм максатлар нигезендә үз эшчәнлеген башкару өчен кирәкле филиаллары һәм структур бүлекчәләре булырга мөмкин.

Әлеге уставны дәүләт теркәве вакытында мәктәпнең филиалы юк.

1.12. Мәктәп үз йөкләмәләре буенча оператив идарә итү хокукында булган мөлкәте өчен жавап бирә, күчемсез милек һәм аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәтне исәпкә алмаганда, аңа милек хужасы тарафыннан беркетелгән яки мәктәп тарафыннан әлеге мөлкәтне сатып алу өчен милек хужасы бүлеп биргән акчалар хисабына сатып алынган. Мәктәп милеге житмәгән очракта гражданнарга зыян китерү белән бәйлә Мәктәп йөкләмәләре буенча, аңа әлеге пунктның беренче абзацы нигезендә түләү кайтарылырга мөмкин, субсидия жаваплылыгын мәктәп милекчәсе алып бара.

Ел саен мәктәп үз эшчәнлегенә турында һәм аңа беркетелгән милекне Учредитель билгеләгән массакуләм мәгълүмат чаралары мәктәбендә куллану турында хисаплар бастырырга тиеш. Хисапларны бастырып чыгару тәртибе, шулай ук хисапларда булырга тиешле белешмәләренң исемлегенә Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

1.13. Мәктәп милкенң хужасы Мәктәпнең йөкләмәләре буенча жаваплы түгел.

Мәктәп Мәктәп милеге милекчәсе йөкләмәләре буенча жавап бирми.

1.14. Мәктәп үзенң эшчәнлегенә турында мәгълүматны дәүләт статистикасы органнарына, салым органнарына, башка органнарга һәм затларга Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Устав нигезендә бирә.

1.15. Мәктәп белем бирү, фәнни, административ, финанс-икътисадый эшчәнлекне гамәлгә ашыруда мөстәкыйльлек аңлашыла торган автономиягә ия, Россия Федерациясенң мәгариф турындагы законнары, Россия Федерациясенң башка норматив хокукий актлары һәм әлеге Устав нигезендә локаль норматив актлар эшләү һәм кабул итү.

1.16. Мәктәп гамәлгә ашыра торган белем бирү эшчәнлегенә, Россия Федерациясенң мәгариф турындагы законнарында билгеләнгән үзенчәлекләренә

исәпкә алып, эшчәнлекнең аерым төрләрен лицензияләү турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә лицензияләнергә тиеш.

Белем бирү эшчәнлеген алып бару һәм Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән ташламалар алу хокукы, мәгариф турында Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясенә мәгариф өлкәсендә тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы - лицензияләүче орган тарафыннан бирелгән белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензия белән раслана.

1.17. Россия Федерациясе законнары нигезендә лицензияләүне таләп итә торган башка эшчәнлек Мәктәп лицензия алганнан соң гына гамәлгә ашырыла.

1.18. Белем бирү эшчәнлегенә дәүләт аккредитациясе мәгариф турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә уздырыла. Мәктәпнең белем бирү эшчәнлеген дәүләт аккредитациясе максаты-башлангыч гомуми белем бирү программалары, төп гомуми белем бирү программалары, урта гомуми белем бирү программалары һәм учреждениедә укучыларны әзерләү буенча белем бирү эшчәнлегенә федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килүен раслау.

1.19. Төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча дәүләт йомгаклау аттестациясен уңышлы үткән затларга Мәктәп тиешле дәрәжәдәге гомуми белем алуны раслый торган гомуми яисә урта гомуми белем турында аттестат бирә.

Төп гомуми яисә урта гомуми белемнең белем бирү программасы дәүләт аккредитациясе булган белем бирү программасы буенча билгеләнгән тәртиптә аттестат бирү хокукы Мәктәпкә аккредитация органы - мәгариф турында Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе тарафыннан тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы тарафыннан бирелгән дәүләт аккредитациясе турындагы таныклык белән раслана.

Мәктәп, Россия Федерациясе законнары нигезендә, алдында торган бурычларны үтәү максатларында, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар, шул исәптән чит ил оешмалары белән турыдан-туры элемтәләрне билгеләргә хокуклы, педагогик, фәнни һәм башка берләшмәләргә керергә, конгресслар, конференцияләр эшендә катнашырга мөмкин һ.б. Күрсәтелгән мәгариф берләшмәләре мәгарифне үстерү һәм камилләштерү максатларында төзелә һәм үз уставлары нигезендә эш итә.

1.20. Мәктәптә сәяси партияләрнең, ижтимагый-сәяси һәм дини хәрәкәтләрнең һәм оешмаларның (берләшмәләрнең) оештыру структураларын булдыру һәм аларның эшчәнлеген рөхсәт ителми.

1.21. Мәктәп Мәктәптә гамәлгә ашырыла торган һәм Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган укучыларның, ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә ярдәм итә. Мәктәпнең структурасында мәктәпнең тиешле локаль норматив актларында каралган төрле структур бүлекчәләре бар.

1.22. Мәктәп укучыларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту, укучыларны һәм мәктәп хезмәткәрләрен тукландыруны оештыру өчен кирәкле шартлар тудыра.

1.23. Мәктәп укучыларның сәламәтлеген саклауны оештыра (беренчел медицина-санитария ярдәме күрсәтүдән, вакытлы медицина тикшерүе һәм диспансеризация узудан тыш).

Укучыларга беренчел медицина-санитария ярдәме күрсәтүне сәламәтлек саклау өлкәсендә башкарма хакимият органнары башкара. Мәктәп укучыларына медицина хезмәте күрсәтү «Лениногорск үзәк район хастаханәсе» дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесенең медицина персоналы тарафыннан килешү нигезендә тәэмин ителә, бу килешү администрация һәм педагогик хезмәткәрләр белән беррәттән, Мәктәп дөвалау-профилактика чараларын үткәргән өчен җаваплы. Мәктәп медицина эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен шартларга һәм таләпләргә туры килә торган бушлай әлеге медицина оешмасына бина бирергә тиеш.

Мәктәпнең барлык хезмәткәрләре мәжбүри тәртиптә Россия Федерациясе законнары нигезендә алдан һәм даими медицина тикшерүләре уза.

1.24. Мәктәптә туклану оештыру, азык-төлекне саклау һәм эзерләү өчен махсус биналар бирелә. Укучыларның сәламәтлеген саклау, шулай ук Мәктәптә туклануны оештыру тәртибе Мәктәпнең тиешле локаль норматив актлары белән регламентлана.

1.25. Мәктәп аның эшчәнлегенә турында мәгълүмат булган ачык һәм һәркем файдалана алырлык мәгълүмат ресурсларын формалаштыра һәм мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләрендә, шул исәптән «Интернет» челтәрләрендә, аларны урнаштыру юлы белән Россия Федерациясе законнарында каралган документларның ачыклыгын һәм күчермәләрен тәэмин итә.

1.26. Мәктәп һәм гамәлгә куючы арасындагы мөнәсәбәтләр Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Устав нигезендә җайга салына. Мәктәпнең балигы булмаганнарның белем алучылары, ата-аналары (законлы вәкилләре) белән мөнәсәбәтләре Россия Федерациясенең мәгариф турындагы законнары нигезендә һәм әлеге Устав белән билгеләнгән тәртиптә җайга салына.

2. Мәктәпнең төп максатлары, предметы, бурычлары һәм аларны гамәлгә ашыру

2.1. Мәктәп эшчәнлегенең төп максаты - башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру, аңа ирешү өчен мәктәп булдырылган.

Мәктәп эшчәнлегенә әлеге максатка ирешүгә юнәлдерелгән

2.2. Мәктәп эшчәнлегенең төп предметы мәгариф өлкәсендә эшләр башкару, шул исәптән төп гомуми белем бирү программаларын - башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белемнең белем бирү программаларын, шулай ук җайлаштырылган төп белем бирү программаларын гамәлгә ашыру юлы белән.

2.3. Мәктәпнең төп максатлары булып гомуми белем бирү программалары эчтәлегенең мәжбүри минимумын үзләштерү нигезендә белем алучы шәхеснең гомуми культурасын формалаштыру, аларның жәмгыятьтәге тормышка яраклашуы, һөнәри белем бирү программаларын аңлы рәвештә сайлау һәм алга таба үзләштерү өчен нигез тудыру, гражданлык, хезмәт сөючәнлек, кеше хокукларына һәм ирекләренә хөрмәт итү, әйләнә-тирә табигатькә, Ватанга, гаиләгә мөхәббәт, сәламәт яшәү рәвеше тәрбияләү тора.

2.4. Мәктәпнең төп бурычлары түбәндәгеләр:

шәхес, жәмгыять, дәүләт мәнфәгатьләрендә укуы һәм тәрбия бирү, сәламәтлекне саклауны тәмин итү һәм шәхеснең һәрьяклап үсеше өчен уңай шартлар тудыру, һәр укучының сәләтен ачу һәм үстерү, югары технологияле, конкурентлы дөньяда яшәүгә эзер шәхес тәрбияләү, шул исәптән үзлегенән белем алуга һәм өстәмә белем алуга ихтыяжны канәгатьләндерү мөмкинлеге;

кешенең гомерен һәм сәламәтлеген, шәхес хокукларын һәм ирекләрен, шәхеснең ирекле үсешен, үзара ихтирам тәрбияләүне, хезмәт сөючәнлекне, ватанпәрвәрлекне, жаваплылыкны, хокукый культураны, табигатькә һәм әйләнә-тирә мохиткә сакчыл мөнәсәбәтне, табигатьтән нәтижәле файдалануны өстен күрүне;

белем бирүнең дөньяви характеры;

Татарстан Республикасы территориясендә белем бирү процессының бердәмлеге, күпмилләтле шартларда Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе халыкларының этномәдәни үзенчәлекләрен һәм традицияләрен яклау һәм үстерү;

мәгариф белән идарә итүнең демократик характерда булуы, Мәктәп хезмәткәрләренең, укучыларның, ата-аналарның (балигы булмаган балаларның) мәктәп идарәсендә катнашуга хокукларын тәмин итү.

2.5. Мәктәп өчен муниципаль бирем оештырыла һәм гамәлгә куючы тарафыннан раслана. Мәктәп мәжбүри социаль иминләштерү буенча хезмәт күрсәтүгә бәйле эшчәнлекне иминиятләштерүче алдында муниципаль бирем һәм (яисә) йөкләмәләр нигезендә гамәлгә ашыра.

2.6. Мәктәп эшчәнлекнең башка төрләрен бары тик бер генә өлешкә башкарырга хокуклы, чөнки бу аның хакына төзелгән максатларга ирешүгә хезмәт итә, һәм мондый эшчәнлек элге Уставта күрсәтелгән очракта, шул максатларга туры килә.

2.7. Мәктәп үзенең төп максатлары һәм бурычлары нигезендә түбәндәге эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашырырга хокуклы:

белем бирү, фәнни, административ, финанс-икътисадый эшчәнлекне мөстәкыйль гамәлгә ашырырга;

консультация, агарту эшчәнлеген, гражданның сәламәтлеген саклау өлкәсендәге эшчәнлекне һәм Мәктәп төзүнең башка максатларына каршы килмәгән башка максатларны алып барырга;

үз устав эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен финанслауның өстәмә чыганаclarын һәм матди чараларны жәлеп итәргә;

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә мөлкәтне арендатор һәм арендага бирүче сыйфатында чыгыш ясарга;

үз продукцияне сатарга;

эшләр башкарырга һәм мәгариф өлкәсендә хезмәтләр күрсәтергә, шул исәптән тиешле лицензиясе булганда, өстәмә гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашырырга;

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә хәйрия чаралары үткәрергә;

массакуләм мәгълүмат чараларын һәм башка формаларны кулланып, Мәктәп эшчәнлеген популярлаштырырга һәм пропагандаларга;

тышкы икътисадый эшчәнлекне Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырырга;

экстерннар өчен арадаш һәм дөүләт йомгаклау аттестациясе үткәрергә;

каникул чорында 6,5 яшьтән 14 яшькә кадәрге балаларны ял итү һәм сәламәтләндерү өчен көндөзгә лагерь эшчәнлеген оештырырга;

конкурслар, чаралар, фестивальләр оештыру һәм уздыру эшчәнлеген алып барырга;

театраль тамашалар, концертлар һәм башка сәхнә чыгышларын оештыру һәм кую буенча эшчәнлек алып барырга;

физкультура-савыктыру эшчәнлеген алып барырга (спорт чараларын, спорт бәйрәмнәрен, спорт ярышларын һәм турнирларны оештыру һәм уздыру);

педагогика, гомуми һәм яшь психологиясе, гаилә һәм тәрбия психологиясе, һөнәри ориентация һәм белем алу мәсьәләләре буенча укучы ата-аналарга (законлы вәкилләргә) консультация бирү;

нәшрият эшчәнлеген алып барырга (укыту-методик эсбаплар бастырып чыгару);

реклама эзерләргә һәм урнаштырырга, реклама өчен урыннар бирергә;

ачык һәм якланган грунтта үсентеләр һәм чәчәкләр үстерергә;

яшелчәләр, бакча, тамыр һәм жир өсте культураларын, көнбагыш һәм сөяк культураларын үстерергә, шул исәптән аларны жыйрга һәм эзерләргә;

икенчел куллану өчен яраклы материаллар жыйрга.

2.8. Үз устав максатларына ирешү һәм бурычларны үтәү өчен, Мәктәп компетенциясенә керә:

укучыларның эчке эш тәртибе кагыйдәләрен, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, башка локаль норматив актларны эшләү һәм кабул итү;

дөүләт һәм жирле нормалар һәм таләпләр нигезендә белем бирү эшчәнлеген матди-техник тәэмин итү, биналарны жиһазлар, шул исәптән федераль дөүләт белем бирү стандартлары, федераль дөүләт таләпләре, мәгариф стандартлары нигезендә;

Финанс һәм матди чараларның керүе һәм тотылуы турында Учредительгә һәм жәмәгәтчелеккә еллык хисап, шулай ук үз-үзенә тикшерү нәтижәләре турында хисап бирү;

эгер Россия Федерациясенен норматив хокукый актларында башкасы билгеләнмәгән булса, штат расписаниесен билгеләү;

хезмәткәрләрне эшкә кабул итү, алар белән бергә төзү һәм хезмәт шартнамәләрен өзү, эгер Россия Федерациясенен норматив хокукый актларында башкасы билгеләнмәгән булса, вазыйфаи бурычларны бүлү, хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирү шартлары тудыру һәм оештыру;

белем бирү программаларын эшләү һәм раслау;

Россия Федерациясе норматив хокукый актларында башкасы билгеләнмәгән булса, Мәктәпне үстерү программасын гамәлгә куючы белән килештереп эшләү һәм раслау;

Мәктәптә укучыларны кабул итү;

белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүнең дәүләт аккредитациясенә ия булган белем бирү программаларын гамәлгә ашырганда кулланырга тәкъдим ителгән дәреслекләр исемлеген, шулай ук мәктәпнең күрсәтелгән Белем бирү программаларын гамәлгә ашырганда кулланырга рөхсәт ителгән уку әсбапларын расланган федераль исемлеккә ярашлы рәвештә дәреслекләр исемлеген билгеләү;

укучыларның өлгерешен һәм арадаш аттестацияләвен агымдагы тикшереп торуну гамәлгә ашыру, аларның формаларын, ешлыгын һәм уздыру тәртибен билгеләү;

укучыларны, эгер Россия Федерациясе норматив хокукый актларында башкасы билгеләнмәгән булса, укыту, физкультура, спорт, ижтимагый, фәнни, фәнни-техник, ижади, эксперименталь һәм инновацион эшчәнлектәге уңышлары өчен Мәктәп төрләре һәм бүләкләү шартлары нигезендә бүләкләү;

белем алучыларның белем бирү программаларын үзләштерү нәтижеләрен индивидуаль исәпкә алу, шулай ук әлеге нәтижеләр турындагы мәгълүматны архивларда кәгазь һәм (яисә) электрон чыганаclarда саклау;

белем бирү һәм тәрбия, мәгариф технологияләре, электрон белем бирү ысулларын файдалану һәм камилләштерү;

үз-үзеңә тикшерүләр үткөрү, белем бирүнең сыйфатын бәяләүнең эчке системасы эшчәнлеген тәэмин итү;

сәламәтлекне саклау һәм ныгыту өчен, укучыларны һәм мәктәп хезмәткәрләрен тукландыруны оештыру өчен кирәкле шартлар тудыру;

наркотик чараларны һәм психотроп матдәләрен законсыз кулланыны башлангыч ачыклау максатларында белем алучыларга социаль-психологик тест (ата-аналар, законлы вәкилләр белән килештереп) оештыру, башкарма хакимиятнең мәгариф өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль органы билгеләгән тәртиптә;

укучыларга физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен шартлар тудыру;

Мәктәптә гамәлгә ашырыла торган һәм Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары белән тыелмаган укучыларның, ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә ярдәм итү;

фәнни-методик эшне оештыру, шул исәптән фәнни һәм методик конференцияләр, семинарлар оештыру һәм уздыру;

«Интернет» челтәрендә мәктәбенең рәсми сайты булдыруны һәм алып баруны тәмин итү;

Россия Федерациясе законнары нигезендә башка мәсьәләләр.

2.9. Мәктәп үз эшчәнлеген Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының мәгариф турындагы законнары нигезендә гамәлгә ашырырга тиеш, шул исәптән:

белем бирү программаларын тулы күләмдә гамәлгә ашыруны тәмин итәргә, укучыларны билгеләнгән таләпләргә эзерләү сыйфатының, кулланыла торган рәвешләренң, чараларның, белем бирү һәм яш, психофизик үзенчәлекләргә, сәләтләргә, кызыксынуларга һәм укучыларның ихтыяжларына туры килүен тәмин итәргә;

укучыларны уку туның, тәрбияләүнең, карауның һәм тәрбияләүнең куркынычсыз шартларын, укучыларның, мәктәп хезмәткәрләренең тормышын һәм сәламәтлеген тәмин итә торган билгеләнгән нормалар нигезендә аларның эчтәлеген булдыру;

балигъ булмаган укучыларның, мәктәп хезмәткәрләренең укучыларның, ата-аналарының (законлы вәкилләренең) хокукларын һәм ирекләрен үтәргә;

Мәктәпнең финанс-хужалык эшчәнлегенә турында Гамәлгә куючы алдында ел саен хисап тотарга;

балигъ булмаган укучыларның барлык хезмәткәрләрен, ата-аналарын (законлы вәкилләрен) әлегә Устав белән, дәүләт аккредитациясе турында танымлык белән, белем бирү эшчәнлеген оештыруны һәм гамәлгә ашыруны регламентлаштыручы башка документлар белән таныштырырга;

Хезмәт хақы мәктәбе хезмәткәрләренә вақытында һәм тулы күләмдә түләүне һәм башка түләүләргә тәмин итәргә;

«Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә Башкарма комитетының «Үзәкләштерелгән бухгалтерия» МКУ белән шартнамә нигезендә финанс-хужалык һәм башка эшчәнлек нәтижеләрен оператив бухгалтерлык исәбен башкарырга, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә һәм вакытларда хисап биреп, эшчәнлек нәтижеләре һәм мөлкәттән файдалану турында хисап тотарга;

финанс-хужалык һәм башка эшчәнлек нәтижеләрен оператив бухгалтерлык исәбен башкарырга, статистик хисап алып барырга, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә һәм вакытларда хисап биреп, мөлкәттән файдалану һәм эшчәнлек нәтижеләре турында хисап тотарга;

дәүләт органнарына мәгълүматны Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган очракларда һәм тәртиптә бирергә;

әлегә Устав белән бәйлә бурычларны үтәү тайпылышсыз һәм тулы күләмдә;

федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка бурычларны үтәргә.

2.10. Мәктәп үз компетенциясенә кертелгән функцияләргә үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән, уку планы нигезендә белем бирү программаларын тулысынча гамәлгә ашырмаган, үз укучыларының белем сыйфаты, шулай ук укучыларның, мәктәп хезмәткәрләренә тормышы һәм сәламәтлеге өчен, Россия Федерациясе законнарында каралган башка гамәлләр өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә җаваплы була. Белем алуга хокукны бозган яисә законсыз чикләгән һәм белем алучыларның, балигы булмаган укучыларның ата-аналарының (законлы вәкилләренә) хокукларын һәм ирекләрен булдыру турындагы законнарда каралган, Мәктәпнең белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру таләпләрен бозган өчен, аның вазыйфай затлары Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы нигезендә административ җаваплылыкка тартыла.

3. Белем бирү процессының эчтәлегә һәм структурасы

3.1. Мәктәптә уку һәм тәрбия рус телендә алып барыла. Мәктәптә чит тел сыйфатында инглиз теле өйрәнелә, икенче чит тел ата-аналар (законлы вәкилләр) гаризасы буенча төп гомуми белем бирү планына кертелгән мөмкин, ләкин кирәкле кадрлар, финанс, матди-техник һәм башка шартлар булганда гына.

3.2. Белем бирү процессының гомуми структурасында төп белем (мәжбүри өлеш) бирелә, аның нигезендә федераль дәрәжә белем бирү стандарты (ФГОС) тулысынча гамәлгә ашырыла, һәм белем алучыларның индивидуаль мөмкинлекләрен үстерүгә юнәлдерелгән мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш.

3.3. Мәктәп гомуми белем бирүнең өч дәрәжәсә нигезендә белем бирү процессын гамәлгә ашыра:

- беренче дәрәжә - башлангыч гомуми белем;
- икенче дәрәжә - төп гомуми белем;
- өченче дәрәжә - урта гомуми белем.

Башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем алу сроклары гомуми белем бирүнең федераль дәрәжә белем бирү стандартлары белән билгеләнә.

Башлангыч гомуми белем белем белем белем укучы шәхесен формалаштыруга, аның индивидуаль сәләтен үстерүгә, уку эшчәнлегендә уңай мотивация һәм күнекмәләргә үстерүгә (уку, язу, исәп, уку эшчәнлегенә төп күнекмәләрен, теоретик фикерләү элементларын, үз-үзенә контрольдә тоту, сөйләм мәдәнияте, шәхси гигиена һәм сәламәт яшәү рәвешенә нигезләре) юнәлтелгән.

Башлангыч гомуми белем төп гомуми белем алу базасы булып тора.

Башлангыч гомуми белем дәрәжәсендә уку тууның норматив срогы - 4 ел.

Төп гомуми белем укучының шәхесен формалаштыруга һәм формалаштыруга (әхлакый карашлар, эстетик зәвык һәм сәламәт яшәү рәвешен, шәхесара һәм этникара аралашуның югары культурасы булдыруга, фән нигезләрен, Россия Федерациясе дәрәжә телен, акыл һәм физик хезмәт

күнекмэләрен үзләштерүгә, һәвәслекне, мәнфәгатьләрен, социаль үзбилгеләнешкә сәләтне үстерүгә) юнәлтелгән.

Төп гомуми белем урта гомуми белем, урта һөнәри белем алу базасы булып тора.

Төп гомуми белем дәрәжәсендә уку тунының норматив срогы - 5 ел.

Урта гомуми белем белем белем белем укучыларның шәхесен алга таба аякка бастыруга һәм формалаштыруга, белем алучының танып белүенә һәм ижади сәләтенә кызыксынуны үстерүгә, урта гомуми белем эчтәлеген индивидуальләштерү һәм һөнәри ориентацияләү нигезендә мөстәкыйль уку эшчәнлегә күнекмәләрен формалаштыруга, жәмгыятьтә тормышка әзерлеккә, мөстәкыйль тормыш сайлауга, мәгарифне дөвам итүгә һәм һөнәри эшчәнлек башлануга юнәлдерелгән.

Урта гомуми белем урта һөнәри һәм югары һөнәри белем алу өчен нигез булып тора.

Урта гомуми белем дәрәжәсендә уку тунының норматив срогы - 2 ел.

3.4. Башлангыч гомуми белем, төп гомуми белем, урта гомуми белем мәжбүри белем бирү дәрәжәләре булып тора. Башлангыч гомуми һәм (яисә) төп гомуми белем бирүнең төп белем бирү программасын үзләштермәгән укучылар гомуми белем бирүнең түбәндәге дәрәжәләрендә укуга рөхсәт ителми. Конкрет өйрәнүчегә карата гомуми белем бирүнең мәжбүрилеген таләп итү, әгәр тиешле белем элегрәк алынмаса, ул унсигез яшькә житкәнче үз көчен саклый.

3.5. Башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү эчтәлегә башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары белән билгеләнә.

Гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру структурасына, күләменә, шартларына һәм үзләштерү нәтижәләренә карата таләпләр тиешле федераль дөүләт белем бирү стандартлары белән билгеләнә.

Гомуми белем бирү программалары мөстәкыйль рәвештә Мәктәп тарафыннан эшләнә һәм раслана.

Гомуми белем бирү программасына уку планы, календарь уку графигы, уку предметлары, курслар, дисциплиналар (модульләр), бәяләү һәм методик материаллар, шулай ук укучыларны тәрбияләүне һәм уку туны тәмин итүче башка компонентлар керә.

Гомуми белем бирү программаларына дөүләт аккредитациясе булган белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы мәктәп күрсәтелгән белем бирү программаларын федераль дөүләт белем бирү стандартлары нигезендә һәм тиешле үрнәк төп белем бирү программаларын исәпкә алып эшли.

3.6. Уртача гомуми белем бирүнең белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген оештыру, тиешле белем бирү программасының предметлы өлкәләрен өйрәнүне тәмин итә торган белем алучыларның белем алу ихтыяжларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алып, эчтәлекне дифференциацияләүгә нигезләнәргә мөмкин (профильле укуту).

Профильле укыту өчен сыйныфка индивидуаль сайлап алуны оештыру балигы булмаган укучының белем алучы яисә ата-аналарының (законлы вәкилләренен) Нигезләмә нигезендә шәхси гаризасы буенча гамәлгә ашырыла.

3.7. Озак дөвалануга мохтаж укучылар, сәламәтлек торышы буенча Мәктәпкә йөри алмаган инвалид балалар өчен башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча укыту өйдә оештырыла. Өйдә белем бирүне оештыру өчен медицина оешмасы бәяләмәсе һәм балигы булмаган укучыларның ата-аналарының (законлы вәкилләренен) язма рәвештә мөрәжәгатә нигез була.

3.8. Каникуллашу вакытында тиешле локаль норматив актта билгеләнгән тәртиптә мәктәп яны сәламәтләнדרү лагере эшчәнлеген оештыра, анда 6,5 яшьтән 14 яшькә кадәрге балаларны ял итү һәм сәламәтләнדרү өчен көндөз була.

3.9. Мәктәптә белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензия нигезендә шулай ук өстәмә гомуми белем бирү программаларының төрләре гамәлгә ашырыла: төрле юнәлештәге (техник, табигый, физкультура-спорт, сәнгать, туристик-туган якны өйрәнү, социаль-педагогик), шул исәптән түләүле нигездә өстәмә гомумүстерү программалары.

Өстәмә гомумүстерү программаларын тоту һәм алар буенча укыту сроклары Мәктәп тарафыннан эшләнгән һәм расланган белем бирү программасы белән билгеләнә.

3.10. Мәктәп түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәтү турындагы шартнамәләр буенча физик һәм (яисә) юридик затлар акчалары исәбеннән белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашырырга хокуклы. Түләүле белем бирү хезмәтләре түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәтү турындагы килешүләр буенча физик һәм (яисә) юридик затлар акчалары исәбеннән һәм биремнәр буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру булып тора. Түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәтүдән керем Мәктәп тарафыннан устав максатлары нигезендә файдаланыла.

Түләүле белем бирү хезмәтләре мэгариф эшчәнлегенә урынына күрсәтелә алмый, аны финанс белән тәмин итү Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре, Татарстан Республикасының «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә бюджетны исәбеннән гамәлгә ашырыла. Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмалар алган акчалар мондый түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәткәндә шул хезмәтләр өчен түлөгән затларга кире кайтарыла.

3.11. Түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәткәндә Мәктәп Россия Федерациясе Граждан кодексы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2020 елның 15 сентябрәндәге 1441 номерлы карары белән расланган «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 07 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен Түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәтү кагыйдәләренә һәм түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәтү тәртибен регламентлаучы нигезләмәгә житекчелек итә.

3.12. Түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләре иреккә нигездә бирелә, укучылар һәм (яисә) аларның ата-аналарының (законлы вәкилләренен) язма

гаризасы буенча, алар белән түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәтү турында шартнамә төзелә.

3.13. Түләүле белем бирү хезмәтләрен күрсәтүдән мәктәп керемнәре анын мөстәкыйль карамагына керә һәм, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, алар өчен булдырылган максатларга ирешү өчен файдаланыла.

4. Белем бирү процессын оештыру

4.1. Мәктәпкә укучыларны кабул итү Мәктәпкә Россия Федерациясе законнары нигезендә эшләнгән гражданнарны кабул итү кагыйдәләрен билгели торган балаларны кабул итү кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.2. Мәктәптә башлангыч гомуми белем алу сәламәтлеге торышы буенча каршылыклар булмаган, әмма сигез яшькә житкәннән соң гына балаларга алты яшь һәм алты ай тулгач башлана. Ата-аналар (законлы вәкилләр) гаризасы буенча, гамәлгә куючы балаларны мәктәпкә башлангыч гомуми белем бирү программалары буенча укытуга иртә яисә соңрак укырга рөхсәт итәргә хокуклы.

4.3. Мәктәп әлеге Устав, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензия, дәүләт аккредитациясе турында таныклык, белем бирү программаларын һәм белем бирү эшчәнлеген оештыруны һәм гамәлгә ашыруны регламентлаштыра торган Мәктәпнең локаль норматив актлары белән танышу өчен тиеш.

4.4. Белем бирү мөнәсәбәтләре барлыкка килүнең нигезе - Мәктәпкә укучыны кабул итү яисә арадаш аттестация һәм (яисә) дәүләт йомгаклау аттестациясе узу өчен тарату акты.

Белем бирү турында Россия Федерациясе законнарында һәм мәктәпнең локаль норматив актларында каралган белем алучының хокуклары һәм бурычлары укырга кабул ителгән затта затны укырга кабул итү турында күрсәтмә актында күрсәтелгән датадан барлыкка килә.

4.5. Мәктәп алты көнлек эш атнасында эшли. Шул ук вакытта 1 нче сыйныфта уку дәрәсләре биш көнлек уку атнасы режимында уздырыла. Ял көннәре: якшәмбе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән ял көннәре, бәйрәм көннәре.

Мәктәпнең гомуми эш режимы 7.30 дан 19.00 сәгатькә кадәр.

Дәрәсләр ике сменада уздырыла, ләкин укучыларның санын киметкәндә, укуга күчү мөмкин. Дәрәсләрнең башлануы - 8.00, укуларның тәмамлануы - расписание нигезендә.

Өстәмә гомуми белем бирү программаларын үзләштерү дәрәсләр тәмамланганнан соң уздырыла.

4.6. Уку елы 1 сентябрьдән башлана һәм уку планы нигезендә тиешле гомуми белем бирү программасы тәмамлана. Әгәр уку елы башы ял көненә туры килсә, бу очракта уку елы беренче эш көнендә башлана.

Уку елы озынлыгы беренче (2,3,4 сыйныфлар), икенче, өченче дәрәжәләрдә дәүләт (йомгаклау) аттестациясен исәпкә алмыйча кимендә 34 атна тәшкит итә, беренче сыйныфта - 33 атна.

4.7. Укучыларга гомуми белем бирү программаларын үзләштерү процессында каникуллар бирелә. Каникулларның озынлыгы уку елы дәвамында - кимендә 30 календарь көн дәвамында, жәйге чорда - 8 атнадан да ким булмаган вакыт дәвамында билгеләнә.

Мәктәп календарь уку графигы буенча көзгә, кышкы, язгы каникулларның вакытын һәм вакытын мөстәкыйль билгели.

1 нче сыйныф укучылары өчен өстәмә атналык каникуллар билгеләнә.

4.8. Дәрәс озынлыгы - 45 минут.

Дәрәсләрнең озынлыгы 1 сыйныфта укытуның «баскычлы» режимын билгели - беренче яртыеллыкта - 35 минут; икенче яртыеллыкта - 40 минут;

Дәрәснең, өстәмә белем бирү дәрәсләренең озынлыгы 45 минуттан артмаска тиеш.

Дәрәсләр арасындагы үзгәрешләрнең озынлыгы санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар нигезендә билгеләнә. 1 нче сыйныфта уку көне уртасында дәвамлылыгы 40 минуттан да ким булмаган динамик пауза оештырыла.

Дәрәсләр арасындагы өзеклек укучыларның актив ялын һәм туклануын оештыруны исәпкә алып билгеләнә (дәрәсләр арасындагы тәнәфсләрнең озынлыгы санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар нигезендә Школа мөстәкыйль билгеләнә һәм локаль норматив актлар белән беркетелә).

4.9. Мәктәптә сыйныфлар саны, санитар-эпидемиологик кагыйдәләргә һәм нормативларны исәпкә алып, гражданның бирелгән гаризалары һәм белем бирү процессын гамәлгә ашыру өчен булдырылган шартларга бәйле рәвештә билгеләнә. Сыйныфта укучылар саны бер укучыга майдан нормасының үтәлешен исәпләп, уку биналарында мебель урнаштыруга таләпләргә һәм табигый һәм ясалма яктыртуга санитария таләпләрен үтәүдән чыгып билгеләнә.

4.10. Чит тел, технология, информатика һәм мәгълүмат-коммуникация технологияләре, физика һәм химия (практик дәрәсләр вакытында) буенча дәрәсләр үткәрелгәндә, сыйныфның тулылыгы кимендә 25 кеше булса, сыйныфны төркемнәргә бүлү рөхсәт ителә. Кирәкле шартлар һәм чаралар булганда, күрсәтелгән предметлар буенча дәрәсләр уздырганда, сыйныфлар төркемнәренә бүлү мөмкин.

4.11. Мәктәптә укучылар дисциплинасы укучыларның һәм педагогик хезмәткәрләрнең кешелек дәрәжәсен хөрмәт итү нигезендә хуплана. Укучыларның физик яисә психик сәламәтлегенә зыян китерә торган белем бирү программаларын, укыту һәм тәрбия чараларын, мәгариф технологияләрен гамәлгә ашырганда куллану тыела.

4.12. Мәктәп, әгәр Россия Федерациясе законнары белән башкасы билгеләнмәгән булса, укучыларның киёмнәренә, төсенә, фасына, киём төрләренә, аеру билгеләренә һәм аны йөртү кагыйдәләренә таләпләр билгели. Әлегә Устав нигезендә әлегә таләпләргә һәм кагыйдәләргә билгели торган

мәктәпнең локаль норматив акты, балигъ булмаган укучыларның белем бирү советы, ата-аналар (законлы вәкилләр) советы, шулай ук мәктәп хезмәткәрләренең вәкиллекле органы фикерен исәпкә алып кабул ителә.

4.13. Мәктәптә белем бирү процессын гамәлгә ашыру уку планы нигезендә төзелә, ул Федераль базис уку планы һәм Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тәкъдим иткән якинча укыту планнары нигезендә эзерләнә, педагогик совет тарафыннан кабул ителә, мәктәп дәрәсләрен расписаниегә нигезләнәп оештырыла.

Гомуми белем бирү программасының укыту планы белем бирү предметларын, курсларны, дисциплиналарны (модульләренә), практиканы, уку эшчәнлегенә башка төрләрән һәм аларны арадаш аттестацияләү формаларын укыту чорлары буенча исемлекне, хезмәт сыйдырышлылыгын, эзлеклелеген һәм бүлүнә билгели.

4.14. Гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеге, шул исәптән төп белем бирү программаларына җайлашкан, Мәктәп тарафыннан билгеләнә торган уку дәрәсләре расписаниесе нигезендә оештырыла.

4.15. Календар уку графигы, уку планы һәм дәрәсләр расписаниесе, санитар-эпидемиологик кагыйдәләрдә һәм нормативларда күрсәтелгән белем бирү процессы режимына таләпләр кысаларында, Школа мөстәкыйль рәвештә эшләнә.

4.16. Мәктәп белем һәм тәрбия бирү формаларын, чараларын һәм ысулларын мөстәкыйль сайлап алуда. Ул шулай ук мәктәпнең тиешле локаль норматив акты белән регламентлана торган өлгерешне агымдагы тикшереп торуну һәм укучыларның арадаш аттестациясен уздыру тәртибен, бәяләү системасын, формаларын, ешлыгын һәм тәртибен сайлап алуда мөстәкыйль.

4.17. Гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү формалары «РФда мәгариф турында» ФЗ билгеләнмәгән очракта тиешле федераль дәүләт белем бирү стандартлары белән билгеләнә.

Белем бирүнең төрле рәвешләрен һәм белем бирүнең формаларын яраштыру рөхсәт ителә.

4.18. Гомуми белем гаилә белеме һәм үзлегеңнән белем алу рәвешендә алынырга мөмкин. Гомуми белем алу рәвеше һәм конкрет гомуми белем бирү программасы буенча белем бирү рәвеше балигъ булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) тарафыннан билгеләнә. Балигъ булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) гомуми белем алу рәвешен һәм укыту рәвешен алганда, баланың фикере исәпкә алына.

Балигъ булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) гаилә берәмлеге формасында гомуми белем алуның балигъ булмаган рәвешләрен сайлаганда, балигъ булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) бу хакта Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты хәбәр итә. Гаилә белеме һәм үзлегеңнән белем алу рәвешендә уку Мәктәптә алга таба дәүләт йомгаклау аттестациясен узу хокукы белән гамәлгә ашырыла.

4.19. Мәктәп индивидуаль укуыты планы буенча укучылар белән өйдә шөгьльләнүне сәламәтлеге торышы турында медицина бәяләмәсе нигезендә тәэмин итә, расписаниене төзи, педагогик хезмәткәрләрнең шәхси составын билгели. Балигь булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) өйдә дәресләр үткәрү өчен шартлар тудырырга тиеш.

Шәхси уку планы буенча уку, шул исәптән тизләтелгән укуыты, үзләштерелә торган гомуми белем бирү программалары чикләрендә, мәктәпнең локаль норматив актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Индивидуаль уку планы нигезендә белем бирү үткәндә аның озынлыгы, конкрет белем бирүченең үзенчәлекләрен һәм белем бирү ихтыяжларын исәпкә алып, Мәктәп тарафыннан үзгәрергә мөмкин.

4.20. Белем бирү программаларын гамәлгә ашырганда белем алу рәвешләренә бәйсез рәвештә төрле белем бирү технологияләре, шул исәптән дистанцион белем бирү технологияләре, электрон укуыты кулланыла. Моннан тыш, Мәктәп гомуми белем бирү программасы эчтәлеген тәкъдим итүнең һәм уку планнарын төзүнең модульле принцибына нигезләнгән белем бирү эшчәнлеген оештыру формасын кулланьрга, тиешле белем бирү технологияләрен файдалануга хокуклы.

4.21. Мәктәп мөстәкыйль рәвештә дә, чөлтәр формалары ярдәмендә дә гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашырырга хокуклы.

Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы берничә оешманы гамәлгә ашыруның чөлтәр формасын кулланып, гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыруны оештыру өчен Мәктәп мондый оешмалар белән берлектә шулай ук белем бирү программаларын эшли һәм раслый, шулай ук белем бирү программасының төрен, дәрәжәсен һәм (яисә) юнәлешен (белем бирү программасының билгеле бер дәрәжәдәге, төренең һәм юнәлешле өлешен) билгели, ул гомуми белем бирү программаларын тормышка ашыруның чөлтәр формасын кулланып тормышка ашырыла.

Белем бирү программаларын гамәлгә ашыруның чөлтәр формасын куллану Мәктәп белән тиешле оешмалар арасындагы шартнамә нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.22. Гомуми белем бирү программасын үзләштерү, шул исәптән уку предметының аерым өлешен яисә бөтен күләмен, курсны, гомуми белем бирү программасының дисциплинасын (модулен) үзләштерү, укучыларның өлгерешен һәм арадаш аттестацияләвен агымдагы контрольдә тоту белән бергә алып барыла. Өлгергәнлекне һәм укучыларны арадаш аттестацияләүне агымдагы контрольдә тотуның формалары, вакыты һәм тәртибе Мәктәпнең локаль норматив акты белән регламентлана. Төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнең төп белем бирү программаларын үзләштерү йомгаклау аттестациясе белән тәмамлана, ул мәжбүри.

4.23. Уку елы программасын тулы күләмдә үзләштергән укучылар киләсе сыйныфка күчереләчөк.

Киләсе сыйныфка уку елы нәтижәләре буенча бер укуыты предметы буенча академик бурычлары булган укучылар шартлы рәвештә күчерелергә мөмкин.

Киләсе уку елы дэвамьнда академик бурычларны бетеру өчен жаваплылык аларның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) йөкләнә.

Мәктәптә гомуми белем бирү программалары буенча белем алучылар, аны төзегән вакыттан алып билгеләнгән срокларда академик бурычын бетермәгәннән соң, аларның ата-аналары (законлы вәкилләре) тарафыннан кабат укутуга калдырыла, төп белем бирү программалары буенча укурга психологик-медицина-педагогик комиссия рекомендацияләре нигезендә яисә индивидуаль укуту планы буенча укурга күчерелә.

4.24. Төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча дәүләт йомгаклау аттестациясен уңышлы үткән затларга тиешле дәрәжәдәге гомуми белем алуны раслый торган төп яисә урта белем турында аттестат бирелә.

Йомгаклау аттестациясен узмаган яисә йомгаклау аттестациясендә канәгатьләнерлек булмаган нәтижәләр алган затларга, шулай ук төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү уку-укуту программасының бер өлешен үзләштергән һәм (яисә) Мәктәптән куып чыгарылган затларга Уку турында яисә Мәктәп тарафыннан мөстәкыйль билгеләнгән үрнәк буенча уку чоры турында белешмә бирелә.

4.25. Белем бирү программасын гаилә белеме яки үзлегеннән белем алу рәвешендә үзләштерә торган затлар, йә төп гомуми яисә урта гомуми белем бирүнең белем бирү программасына дәүләт аккредитациясе булмаган белем алучылар Мәктәптә төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнең белем бирү программаларына дәүләт аккредитациясе булган арадаш һәм дәүләт йомгаклау аттестациясен түләүсез узарга хокуклы. Күрсәтелгән аттестация узганда экстерннар тиешле белем бирү программасы буенча белем алучыларның академик хокукларыннан файдалана.

4.26. Дәүләт аккредитациясе булган мәктәп эшчәнлегә туктатылган очракта, шулай ук белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензияне гамәлдән чыгарган, дәүләт аккредитациясеннән мәхрүм ителгән, дәүләт аккредитациясе турында таныклыкның гамәлдә булу сроклары узган очракта, гамәлгә куючы балигъ булган укучыларны аларның язма ризалыгыннан, шулай ук балигъ булмаган укучыларны ата-аналарының (законлы вәкилләрнең) язма ризалыгы белән аларның ата-аналарының (законлы вәкилләренә) дәүләт аккредитациясе булган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмалар саныннан, беркеткән территорияне, балигъ булмаган укучыларның, шулай ук балигъ булмаган укучыларның ата-аналарының (балигъ булмаганнарның) һәм аларның белем алу (яисә) мөмкинлекләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән форманы алуны тәкъдим итә.

5. Хезмәткәрләргә комплектау тәртибе һәм аларның хезмәтенә түләү шартлары

5.1. Эш бирүче мәктәп хезмәткәрләре өчен әлеге мәктәп директорлар йөзөндә. Хезмәтче белән Мәктәп арасындагы хезмәт мөнәсәбәтләре хезмәт килешүе белән жайга салына. Хезмәт килешүе шартлары Россия Федерациясенен хезмәт турындагы законнарына һәм күмәк килешүгә каршы килә алмый.

5.2. Мәктәптә педагогик хезмәткәрләр вазифасы белән беррәттән, ярдәмче функцияләр башкаручы административ-хужалык, укыту-ярдәмче, башка хезмәткәрләр вазифалары да карала. Югарыда күрсәтелгән вазыйфалар биләүгә хокукның квалификация белешмәләрендә һәм (яисә) һөнәри стандартларда күрсәтелгән квалификация таләпләренә җавап бирүче затлар бар.

5.3. Мәктәпнең педагогик һәм башка хезмәткәрләрен сайлау, эшкә алу һәм урнаштыру, квалификация дәрәжәсе өчен җаваплылык мәктәп директоры компетенциясенә керә.

5.4. Мәктәптә хезмәт эшчәнлегенә Россия Федерациясе Хезмәт кодексында каралган нигезләрдә затлар кертелми.

5.5. Мәктәптә педагогик эшчәнлеккә урта һөнәри яисә югары белемле һәм квалификация белешмәләрендә күрсәтелгән квалификация таләпләренә җавап бирүче, белем бирүнең тиешле дәрәжәсе һәм (яисә) квалификация, һәм (яисә) һөнәри стандартлар турында дүләт үрнәге документлары белән раслана торган затлар рөхсәт ителә.

Педагогик эшчәнлеккә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

суд карары нигезендә педагогик эшчәнлек белән шөгыйльләнүдән мәхрүм ителгән затлар;

шәхеснең гомеренә һәм сәламәтлегенә, ирегенә, намусына һәм абруена каршы (психиатрия ярдәмен стационар шартларында күрсәтә торган медицина оешмасына законсыз урнаштырудан һәм яла ягудан тыш), женси кагылыгысызлык һәм шәхеснең женси ирегенә, гаиләгә һәм балигъ булмаганнарга каршы, халыкның сәламәтлегенә һәм ижтимагый эхлакылыкка каршы, дүләтнең конституциячел төзелеше һәм иминлеге нигезләре, тынычлыгы һәм кешелек иминлеге нигезләре, шулай ук, әлеге пунктның өченче өлешендә каралган очрактардан тыш, ижтимагый иминлеккә каршы жинаятьләр өчен (жинаять эзәрлекләвенә дучар булган яисә элегрәк хөкем ителгән затлар (жинаять эзәрлекләве реабилитацияләү нигезләре буенча туктатылган затлардан тыш);

әлеге өлешнең өченче абзацында күрсәтелмәгән, башка ниятләнгән авыр һәм аеруча авыр жинаятьләр өчен алынмаган яисә юкка чыгарылмаган хөкем ителүе булган затлар;

- федераль законда билгеләнгән тәртиптә эшкә сәләтсез дип танылган;

- башкарма хакимиятнең дүләт сәясәтен эшләү һәм сәламәтлек саклау өлкәсендә норматив-хокукый жайга салу функцияләрен башкаручы федераль органы тарафыннан расланган исемлектә каралган авырулары булган затлар.

Әлеге пунктның икенче өлешендәге өченче абзацында күрсәтелгән затлар, зур булмаган авырлыктагы жинаятьләр кылган һәм шәхеснең гомеренә һәм сәламәтлегенә, ирегенә, намусына һәм абруена каршы (психиатрия ярдәмен стационар шартларында күрсәтә торган медицина оешмасына законсыз

урнаштырудан һәм яла ягудан тыш), гаиләгә һәм балигъ булмаганнарға, халыкның сәламәтлегенә һәм ижтимагый әхлакка, дәүләтнең конституциячел корылышы һәм иминлеге нигезләренә, тынычлыкка һәм кешелек иминлегенә каршы, шулай ук ижтимагый иминлегенә каршы, һәм әлеге жинаятьләрне кылуда гаепләү буенча реабилитацияләү нигезләре туктатылган затларға карата жинаять эзәрлекләве суд булган затлар, Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә башкарма органы тарафыннан төзелгән балигъ булмаган эшләр һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе карары булганда, педагогик эшчәнлеккә кертелергә мөмкин.

5.6. Мәктәп хезмәткәрләренә хезмәт хакы һәм вазыйфай хезмәт хакы хезмәт шартнамәсендә каралган функциональ бурычларны һәм эшләрне башкарган өчен түләнә. Эшче тарафыннан башка эшләрне һәм бурычларны башкару, Россия Федерациясе законнарында каралган очрақлардан тыш, өстәмә шартнамә буенча түләнә.

5.7. Мәктәп билгели:

эшчәнлек белән идарә итү структурасын һәм штат расписаниесен;

хезмәткәрләргә хезмәт хакын, шул исәптән өстәп түләүне һәм вазыйфай окладларга өстәмә түләүне, аларны бүлүгә тәртибен һәм күләмнәрен.

5.8. Педагогик хезмәткәрләренә аттестацияләү педагогик хезмәткәрләренә алар биләгән вазыйфаларга аларның һөнәри эшчәнлекләрен бәяләү нигезендә туры килүен раслау һәм квалификация категориясе билгеләү максатларында педагогик хезмәткәрләренә теләге буенча мәгариф турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

5.9. Педагогик хезмәткәргә аның ризалыгы белән сыйныфтагы житәкченә сыйныф укучылары белән тәрбия эшен оештыру һәм координацияләү функциясе йөкләнергә мөмкин. Сыйныф житәкчесе эшчәнлегә мәктәпнең тиешле локаль норматив акты белән регламентлана.

5.10. Хезмәт шартнамәсе Россия Федерациясе Хезмәт кодексында каралган нигезләрдә туктатылырга мөмкин. Хезмәт турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган администрация инициативасы буенча хезмәт шартнамәсен туктату нигезләренән тыш, администрация инициативасы буенча педагогик хезмәткәрне эштән азат итү өчен нигезләрдән тыш, хезмәт шартнамәсенә гамәлдә булу вакыты чыкканчы түбәндәгеләр керә:

әлеге уставны бер ел дәвамында кабат тупас бозу (әлеге уставны тупас бозу төшенчәсе Россия Федерациясе законнары, мәктәпнең локаль норматив актлары белән билгеләнә);

белем алучының шәхесен физик һәм (яисә) психик көчләүгә бәйлә бер тапкыр, тәрбия һәм укуы ысулларын куллану.

6. Мәктәпнең ярдәмче функцияләренә гамәлгә ашыручы хезмәткәрләре

6.1. Мәктәптә житәкче һәм педагогик хезмәткәрләр вазифалары белән беррәттән ярдәмче функцияләр башкаручы инженер-техник, административ-хужалык, укуы-ярдәмче хезмәткәрләр (алга таба - башка хезмәткәрләр)

вазифалары каралган.

6.2. Вазыйфалар биләүгә хокукның квалификация белешмәлекләрендә күрсәтелгән квалификация таләпләренә һәм (яисә) һөнәри стандартларга җавап бирүче затлар бар.

6.3. Мәктәпнең башка хезмәткәрләре түбәндәгеләргә хокуклы:

- Мәктәпнең әлеге Устав һәм (яисә) локаль норматив актлары белән билгеләнә торган тәртиптә Мәктәп идарәсендә катнашу, ә атап әйткәндә, хезмәткәрләренң гомуми җыелышы эшчәнлегендә катнашу;

- иминлек һәм гигиена таләпләренә җавап бирә торган хезмәт шартлары;

- эш вакыты озынлыгын чикләү белән тәмин ителгән ял, атна саен ял һәм бәйрәм көннәре, шулай ук ел саен түләнгән торган отпусklar бирү;

- үз һөнәри эшчәнлеген тиешенчә оештыру, укыту-методик һәм матди-техник тәмин итүне алу, китапханә, мәгълүмат ресурсларыннан бушлай файдалану, коллектив килешү нигезендә мәктәпнең укыту-методик һәм башка бүлекчәләре хезмәтләре күрсәтү;

- тарификация нәтиҗәләре һәм башкарылган эш күләме буенча һәркемгә персонал рәвештә билгеләнә торган квалификациясе нигезендә хезмәткә гадел түләү;

- үз квалификациясе, катлаулы хезмәте, башкарылган эшнә күләме һәм сыйфаты нигезендә хезмәт хакын вакытында һәм тулы күләмдә түләүне;

- эш вакытының максимал дөвамлылыгы булган федераль законнарда билгеләнгән ял, атналык ял көннәре, эшләми торган бәйрәм көннәре, еллык түләүле отпуск, кайбер һөнәрләр, эшләр һәм хезмәткәрләренң аерым категорияләре өчен кыскартылган көн;

- санитария-гигиена нормаларына, кирәкле җиһазлар, пособиеләр һәм башка материаллар белән тәмин ителгән хезмәтне саклау нормаларына туры килә торган эш урынын алу;

- федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һөнәри әзерлек, яңадан әзерләү һәм квалификациясен күтәрү;

- хезмәттә һәм иҗтимагый тормышта казанышлар өчен эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре нигезендә бүләкләү;

- Мәктәптә билгеләнгән өстәмә түләүләр, өстәмә түләүләр, шулай ук хезмәткә түләүнең расланган фонды чикләрендә хезмәткәрләргә кызыксындыру характерындагы түләүләр, өстәмә түләүләр һәм өстәмәләр турындагы нигезләмә нигезендә;

- һөнәри намусны һәм абруйны яклау;

- Мәктәп администрациясе боерыкларына һәм күрсәтмәләренә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять бирү;

- кануннарда билгеләнгән тәртиптә шәхси мәгълүматны яклау.

6.4. Мәктәпнең башка хезмәткәрләре бурычлы:

- квалификация характеристикалары таләпләренә туры килергә;

- хезмәт дисциплинасын сакларга, намуслы һәм намуслы эшләргә, администрация күрсәтмәләрен үз вакытында һәм төгәл үтәргә, җитештерү хезмәте өчен эш вакытын кулланырга;

- эчке хезмэт тәртибе кагыйдэләрен, мәктәпнең башка локаль норматив актларын үтәргә;
- башка хезмәткәрләргә аларның хезмэт вазыйфаларын башкарырга комачаулый торган гамәлләрдән тыелырга;
- матди кыйммәтләргә һәм документларны саклауның билгеләнгән тәртибен үтәргә;
- жиһазларны нәтижәле файдалану, электр энергиясен, суны һәм башка матди ресурсларны экономияле һәм рациональ тотарга;
- тиешле кагыйдәләрдә һәм инструкцияләрдә каралган хезмәтне саклау һәм куркынычсызлык техникасы, житештерү санитариясе, гигиена, янгынга каршы иминлек таләпләрен үтәргә, индивидуаль яклауның кирәкле чараларыннан файдаланырга;
- укучыларга, укучыларның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) һәм коллектив эгъзаларына карата ихтирамлы, игътибарлы булырга, белем бирү процессында катнашучыларның хокукларын белергә һәм хөрмәт итәргә, коллективта үз-үзегне тотуның этик нормаларын үтәргә;
- системалы рәвештә үз һөнәри квалификациясен арттырырга;
- медицина тикшерүләрен уздыру кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән срокларда вакытлы медицина тикшерүе узарга, тиешле прививкаларны вакытында эшләргә;
- нормаль эшне (гади, авария) тоткарлый торган яки кыенлаштыра торган сәбәпләргә һәм шартларны кичекмәстән бетерү һәм булган хәл турында администрациягә кичекмәстән хәбәр итү чараларын күрергә.

6.5. Мәктәпнең башка хезмәткәрләре үзләренә йөкләнгән бурычларны үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм очракларда җаваплы.

6.6. Мәктәпнең эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрендә (инженерлык-техник, административ-хужалык, житештерү, укуту-ярдәмче, медицина) ярдәмче персоналының хокукый статусы (хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы), шулай ук аларның социаль гарантияләре һәм ташламалары «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль закон, Россия Федерациясе Хезмәт кодексы нигезендә Школаның эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрендә, вазыйфай инструкцияләрдә һәм хезмәткәрләр белән хезмәт шартнамәләрендә билгеләнә.

7. Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар, аларның хокуклары һәм бурычлары

7.1. Мәктәптә мәгариф мөнәсәбәтләрендә укучылар, балигъ булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре), педагогик хезмәткәрләр катнаша.

Мәктәп укучылары һәм (яисә) балигъ булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) арасындагы мөнәсәбәтләрдә Мәктәптә укучыларны укутуга, тәрбияләүгә, аларга хезмәт күрсәтүгә бәйле барлык мәсьәләләр дә аңлашыла.

Мәктәптә балалар кабул итү кагыйдәләре мәгариф мөнәсәбәтләрен барлыкка китерү, туктатып тору һәм туктату тәртибен регламентлаштыра.

7.2. Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның - укучыларның, ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) хокуклары һәм чаралары «РФда мәгариф турында» Федераль законның 4 бүлегә, башка федераль законнар, Мәктәпнең локаль норматив актлары белән регламентлаштырылган.

7.3. Укучылар, балигъ булмаган укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) үз хокукларын яклау максатларында, мөстәкыйль рәвештә яисә үз вәкилләре аша түбәндәгеләргә хокуклы:

Мәктәп идарәсе органнарына укучыларның, балигъ булмаган укучыларның, ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) хокукларын бозучы һәм (яисә) чикләүче хезмәткәрләргә карата дисциплинар түләтүләр жибәергә. Мондый мөрәжәгатьләр, укучыларны, балигъ булмаган укучыларның ата-аналарын (законлы вәкилләрен) жәлеп итеп, күрсәтелгән органнар тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш;

мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында, шул исәптән педагогик хезмәткәр мәнфәгатьләре конфликты булу яисә булмау турындагы мәсьәләләр буенча бәхәсләрне жайга салу комиссиясенә мөрәжәгать итәргә;

Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган хокукларны һәм законлы мәнфәгатьләренә яклауның башка ысулларын кулланырга.

7.4. Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләрне жайга салу комиссиясе мәгариф турында Россия Федерациясе законнары нигезендә төзелә. Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләрне жайга салу комиссиясе эшчәнлегә тәртибе Мәктәп Нигезләмәсе белән регламентлана.

7.5. Мәктәпнең педагог хезмәткәрләренә хокук һәм ирек, югары һөнәри дәрәжәләрен, һөнәри бурычларны нәтижәле үтәү өчен шартлар тудыруга, социаль әһәмиятне күтәрүгә, педагогик хезмәтнең абруен күтәрүгә юнәлтелгән социаль ярдәм чаралары тәкъдим ителә.

Социаль ярдәмнең хокуклары һәм чаралары, мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның бурычлары һәм чаралары «РФда мәгариф турында» Федераль законның 5 бүлегә, башка федераль законнар, мәктәпнең тиешле локаль норматив актлары белән регламентлаштырылган.

Педагогик хезмәткәрләренә үз бурычларын үтәмәве яки тиешенчә үтәмәве аттестация узганда исәпкә алына.

7.6. Педагогик хезмәткәрнең һөнәри үз-үзен тотышы яки әлегә Устав нормаларында бозуларны дисциплинар тикшерү бары тик язма формада бирелгән шикаять буенча гына башкарылырга мөмкин. Шикаятьнең күчәрмәсе әлегә педагогик хезмәткәргә тапшырылырга тиеш. Дисциплинар тикшерү барышы һәм аның нәтижәләре буенча кабул ителгән карарлар бары тик кызыксынган педагогик хезмәткәрнең ризалыгы белән генә бирелергә мөмкин, моңа педагогик эшчәнлек белән шөгыйльләнүне тыюга яисә балалар мәнфәгатьләрен яклау кирәк булганда алып барылган очраклар керми.

7.7. Административ хужалык, укыту-ярдәмчел, ярдәмче функцияләр башкаручы башка хезмәткәрләр вазыйфаларын биләгән Мәктәп

хезмәткәрләренең хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы Мәктәптә эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрендә, хезмәткәрләренең вазыйфай инструкцияләрендә һәм хезмәт шартнамәләрендә беркетелгән.

8. Мәктәп идарәсе

8.1. Мәктәп идарәсе «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Россия Федерациясе Законы нигезендә бердәм началь һәм коллегияльлек, демократлык, ачыклык, гомумкешелек кыйммәтләренең өстенлеге, кешенең гомерен һәм сәламәтлеген саклау, шәхеснең ирекле үсеше принципларында гамәлгә ашырыла.

8.2. Мәктәпнең бердәм башкарма органы булып директор тора, ул Мәктәпкә турыдан-туры җитәкчелек итә

8.3. Мәктәп директоры вазыйфасына билгеләнә һәм Гамәлгә куючы вазифасыннан азат ителә.

8.4. Мәктәп директоры белән хезмәт килешүе Лениногорск муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе йә Лениногорск муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләт биргән зат тарафыннан төзелә, үзгәртелә һәм туктатыла.

8.5. Әлеге Устав нигезендә Мәктәп директоры үз эшчәнлегендә Лениногорск муниципаль районының башкарма комитетына, Мәгариф идарәсенә, мөлкәтне максатчан куллану мәсьәләләре буенча - Палатага, финанс чараларын максатчан куллану мәсьәләсе буенча - финанс - бюджет палатасына хисап тотта.

8.6. Мәктәп директоры мәктәп белән бер башлык нигезендә идарә итә, мәктәпләрнең эшен оештыра, мәктәпнең белем бирү, тәрбия эше һәм оештыру-хужалык эшчәнлеге белән җитәкчелек итү өчен җаваплы, Россия Федерациясе законнары, әлеге устав һәм аның белән төзелгән хезмәт килешүе нигезендә үз гамәлләре яки эшсезлеге өчен җаваплы. Мәктәп директорының вәкаләтләр чоры хезмәт килешүе белән билгеләнә.

8.7. Мәктәп директоры:

- ышанычнамәсез рәвештә судларда, дәүләт хакимияте органнарында һәм җирле үзидарә органнарында мәктәп исемнән эш итә, шул исәптән аның мәнфәгатьләрен дә яклы һәм аның исемнән килешүләр кыла;

- ышанычнамәләр бирә;

- Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә билгеләнгән тәртиптә лицей счётын ача;

- федераль законнар нигезендә мәктәп мөлкәте белән эш итә;

- Мәктәпнең штат расписаниесен, Мәктәп эшчәнлеген регламентлаучы эчке документларны билгели һәм раслый;

- хезмәткәрләргә эшкә кабул итә, алар белән хезмәт шартнамәләрен төзи һәм өзә, вазыйфай бурычларын бүләшә, хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру һәм шартлар тудыра;

- билгеләнгән акчалар чикләрендә хезмәт өчен түләү фондын

формалаштыра, аны нигез һәм стимуллаштыру өлөшөнә бүлөп;

- мөктөп хезмәткәрләренә хезмәт хакын билгеләүне, шул исәптән кызыксындыру өлөшөндә (өстәмә түләүләр, хезмәткәрләрнең хезмәт хакы ставкаларына), хезмәткәрләрнең хезмәт сыйфаты өчен кызыксындыру түләүләрән бүлү тәртибе турындагы нигезләмәгә ярашлы рәвештә, хезмәт хакын күмәк шартнамәдә, эчкә хезмәт тәртибе кагыйдәләрендә, хезмәт шартнамәләрендә билгеләнгән срокларда хезмәткәрләргә тулы күләмдә түләүне тәмин итә;

- квалификацияле кадрлар белән мөктөпне тәмин итү чаралары;

- хезмәткәрләрнең сыйфатлы хезмәткә мотивациясен арттыру, шул исәптән матди кызыксындыру нигезендә, Мөктөптә хезмәт абруен күтәрү, идарәне рационализацияләү һәм хезмәт дисциплинасын ныгыту буенча чаралар системасын гамәлгә ашыра;

- локаль норматив актлар эшләүне һәм кабул итүне оештыра;

- эчкә хезмәт тәртибе кагыйдәләрен (хезмәткәрләрнең вәкиллекле органы фикерен исәпкә алып), Мөктөпнең башка локаль норматив актларын раслый;

- закон актларын һәм норматив документларны башкару эшен оештыра;

- дөүләт һәм жирле нормалар һәм таләпләр нигезендә, шул исәптән федераль дөүләт белем бирү стандартлары нигезендә белем бирү эшчәнлеген, биналарны матди-техник тәмин итүне гамәлгә ашыра;

- гамәлгә куючыга һәм жәмәгатьчелеккә финанс һәм матди чараларның керүе һәм тотылуы турында еллык хисап, шулай ук үз-үзен тикшерү нәтижәләре турында хисап бирә;

- Мөктөпнең белем бирү программаларын эшләүне һәм раслауны оештыра;

- Мөктөпне үстерү программасын эшләүне һәм раслауны оештыра;

- мөктөпкә укучыларны кабул итә;

- белем бирү программаларын үзләштерү нәтижәләрен индивидуаль исәпкә алуны оештыруны, шулай ук әлегә нәтижәләр турында кәгазь һәм (яисә) электрон чыганаclarда мәгълүматны архивларда саклауны гамәлгә ашыра;

- федераль дөүләт белем бирү стандартларын үтәүне тәмин итә;

- мөктөпнең үз-үзен тикшерүен уздыруны оештыра;

- Мөктөпнең белем бирү сыйфатын бәяләүнең эчкә системасы эшләвен тәмин итә;

- сәламәтлекне саклау һәм ныгыту, укучыларның һәм хезмәткәрләрнең туклануын оештыру өчен кирәкле шартлар тудыра;

- укучыларга физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен шартлар тудыра;

- укучыларны хәрби-патриотик тәрбияләү буенча системалы эш алып бара;

- мәгариф турында документлар бланкларын алуны оештыра;

- Интернет челтәрәндә Мөктөпнең рәсми сайты булдыруны һәм алып баруны тәмин итә;

- белем алучыларны «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законның 34 статьясындагы 1 өлөшә нигезендә академик хокукларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

-педагогик хезмэткэрлэрнең академик хокукларын һәм ирекләрен, шулай ук хезмэт хокукларын һәм социаль гарантияләрне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

-хезмәтнең имин шартларын тәмин итә;

-хезмәтне саклау, янғын куркынычсызлыгы буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыра,

-Мәктәп бинасын үз вакытында карап чыгуны һәм ремонтлауны оештыра;

- жирле үзидарә органнары, оешмалар, жәмәгәтчелек, ата-аналар (законлы вәкилләр), гражданныр белән үзара хезмәттәшлекне һәм хезмәттәшлекне тәмин итә;

-устав эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен өстәмә финанслау чыганакалары һәм матди чаралар жәлеп итә, моңа иганәчеләр акчалары да керә.

-Мәктәп алдына, бу алыш-биреш гамәлгә яраксыз дип танылуға карамастан, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрне бозып, Школьгә китерелгән зыяннар күләмендә жаваплылык йөкли.

-Мәктәп идарәсенәң коллегияль органнарының гамәлдәге законнар һәм әлеге Устав белән билгеләнгән аерым компетенциясен тәшкит итмәгән барлык мәсьәләләрне хәл итә.

8.8. Мәктәп директоры:

- гамәлгә куючы алдындагы мәктәп эшчәнлеген өчен жаваплы;

-мәгариф процессы вакытында, шулай ук мәктәптән тыш чаралар уздырганда үзенә ышанып тапшырылган укучы укучыларның тормышы, сәламәтлеген һәм иминлеген өчен; Россия Федерациясе законнары нигезендә Мәктәп эше өчен шәхсэн жаваплы.

-үз компетенциясенә кертелгән функцияләрне үтәмәгән өчен жаваплы; белем бирү программаларын тулы күләмдә гамәлгә ашырмаган өчен;

бюджет акчаларын максатчан файдаланмаган өчен жаваплы.

8.9. Мәктәп директоры боерыклар чыгара.

8.10. Мәктәп директоры вакытлыча булмаганда (отпуск, авыру, командировка һ.б.) аның вазыйфаларын хезмәт вазыйфаларын бүлү турында мәктәп директорының боерыгы белән билгеләнгән зат башкара.

8.11. Мәктәп директорына Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә хокуклар, социаль гарантияләр һәм педагогик хезмәткэрләр өчен каралган социаль ярдәм чаралары күрсәтелә, атап әйткәндә:

-дәвамлылығы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган еллык төп озынайтылган түләүле ялга хокук;

-Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә картлык буенча хезмәт пенсиясен вакытыннан алда билгеләү хокукы.

8.12. Мәктәпнең коллегияль идарә формалары түбәндәгеләр:

Хезмәткэрләрнең гомуми жыелышы;

Педагогик совет;

Ата-ана жыелышлары;

Ата-аналар комитеты;

Укучылар советы.

Мәктәп хезмәткәрләренең гомуми жыелышы (алга таба - Гомуми жыелыш) даими эшләүче коллегияль идарәнең югары органы булып тора.

8.13. Гомуми жыелыш составына барлык хезмәткәрләр дә керә, алар өчен мәктәп төп эш урыны булып тора.

8.13.1. Гомуми жыелыш үзенең составыннан Гомуми жыелыш рәисе һәм гомуми жыелыш секретаре итеп бер уку елына сайлана. Гомуми жыелыш рәисе һәм секретаре үз вазыйфаларын жәмәгать башлангычларында башкаралар.

8.13.2. Гомуми жыелыш кирәк булган саен уздырыла, ләкин елына кимендә 2 тапкыр уздырыла.

8.13.3. Гомуми жыелыш эшчәнлегенә уку елына кабул ителгән план буенча гамәлгә ашырыла.

8.13.4. Чираттан тыш Гомуми жыелыш үткәрү турында карарны мәктәп директоры, Мәктәпнең профсоюз комитеты, мәктәп хезмәткәрләренең саныннан кимендә өчтән береннән торган инициатив төркем кабул итәргә хокуклы.

8.13.5. Гомуми жыелыш, аның эшендә мәктәп хезмәткәрләренең исемлек саныннан кимендә 2/3 өлеше катнашса, хокуклы дип санала.

8.13.6. Гомуми жыелыш документларын көн тәртибенә кертү һәм раслау мәсьәләләре буенча карарлар кабул итү анда катнашучыларны ачык тавыш бирү юлы белән гади күпчелек тавыш белән гамәлгә ашырыла.

8.13.7. Гомуми жыелыш утырышлары беркетмә белән рәсмиләштерелә.

8.13.8. Гомуми жыелышның үз вәкаләтләре чикләрендә кабул ителгән карарлары мөгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның барысы өчен дә мәжбүри.

8.13.9. Гомуми жыелыш композициясе:

-Мәктәп эшчәнлегенә һәм үсешенә перспектив юнәлешләрен билгели;

-Мәктәпне үстерү программасын раслый;

- коллектив килешүе мәктәбе администрациясе белән бәяләмә бирү кирәклегенә турында карар кабул итә;

коллектив шартнамә текстын кабул итә, коллектив килешүгә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертә;

-хезмәткәрләр белән хезмәт шартнамәләренә үзгәрешләр кертү турында Мәктәп директорына тәкъдимнәр кертә;

Мәктәпнең эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен кабул итә;

-Россия Федерациясе хезмәт законнарының нормаларын төгәлләштерүче һәм детальләштерүче мәктәп локаль норматив актларын кабул итә;

- Мәктәп эшчәнлеген яхшырту, хезмәткәрләрнең хезмәт мөнәсәбәтләрен һәм хезмәт шартларын камилләштерү мәсьәләләре буенча, шул исәптән мөгариф процессын һәм хезмәт эшчәнлегенә шартларын, Мәктәп укучыларының һәм хезмәткәрләренең гомерен һәм сәламәтлеген саклау мәсьәләләре буенча Мәктәп оештыручыга тәкъдимнәр кертә;

- гомуми жыелыш компетенциясенә кертелгән мәсьәләләргә хәл итү өчен вакытлы һәм даими комиссияләр төзи һәм аларның вәкаләтләрен билгели;

-Гомуми жыелыш карарларының үтәлешен тикшереп тора, Мәктәп коллективына аларны үтәү турында хәбәр итә, Мәктәп хезмәткәрләренең мәктәп

эшчәнлеген камилләштерү буенча тәкъдимнәрен һәм кисәтүләрен гамәлгә ашыра;

-мәктәбе директорының, мәктәп директорының урынбасарларының, гомуми жыелыш карарларын үтәү турында башка җаваплы затларның мәгълүматын тыңлый;

-Мәктәп администрациясенә сәламәтлекне саклау һәм ныгыту өчен кирәкле шартлар тудыру, мәктәп хезмәткәрләренә туклануын оештыру, имин хезмәт шартлары тудыру буенча эшен җәмәгать контрольдә тоту;

-Мәктәп администрациясенә белем бирү эшчәнлеген матди-техник тәмин итү, билгеләнгән нормалар һәм таләпләр нигезендә биналар җиһазлау эшенә җәмәгать контролен гамәлгә ашыра.

-Мәктәпкә карата үткәрелә торган контроль-күзәтчелек чараларының нәтижеләре турында контроль-күзәтчелек органнарының йомгаклау документларын карый;

-мәктәп хезмәткәрләре вәкилләрен хезмәт бәхәсләре буенча комиссиягә сайлай;

- мәктәп хезмәткәрләре яисә коллектив хезмәт бәхәсләре вакытында мәктәп хезмәткәрләре күрсәткән таләпләренә раслай;

-мәктәп хезмәткәрләренә намусын, абруен һәм һөнәри абруен яклау, аларның хезмәт эшчәнлегенә хокукка каршы тыкшынуны кисәтү чараларын күрә;

-Мәктәптә хезмәт дисциплинасының торышы һәм аны ныгыту чаралары турында фикер алыша, мәктәп хезмәткәрләренә хезмәт дисциплинасын бозу фактларын карый.

8.14. Белем бирү процессының гомуми җитәкчелеген мәктәпнең даими гамәлдә булган Педагогик советы (алга таба - Педагогик совет) башкара.

8.14.1. Педагогика советы составына Россия Федерациясә Хөкүмәтенә 2013 елның 08 августындагы 678 номерлы карары белән расланган мәгариф оешмалары җитәкчеләре вазифасын, мәгариф эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларның педагог хезмәткәрләре Номенклатур нигезендә педагогик һәм җитәкче хезмәткәрләр вазифаларын биләүче мәктәп хезмәткәрләре керә. Һәр педагог эшкә кабул ителгәннән алып хезмәт шартнамәсә өзәлгәнчә Педагогика советы әгъзасы булып тора.

8.14.2. Педагогика совет үз составыннан Педагогика совет рәисә һәм Педагогика совет секретарен бер уку елына сайлап куя.

8.14.3. Педагогика советы утырышлары ачык: аларда белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның барлык төркемнәре вәкилләре: укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре), Мәктәпне гамәлгә куючы вәкилләре, шулай ук җирле үзидарә органнарының, ижтимагый берләшмәләрнең кызыксынучы вәкилләре катнаша ала.

8.14.4. Педагогика советы утырышлары кимендә дүрттән бер тапкыр уздырыла. Кирәк булганда планнан тыш Педагогика советлар үткәрелә.

8.14.5. Педагогика советы утырышларының тематикасы, мәктәп эшенә максатларын һәм бурычларын исәпкә алып, Мәктәп эшенә еллык планына

кертелә һәм уку елында Педагогика советының беренче утырышында раслана.

8.14.6. Педагогика советы житәкчесе итеп педагогика советы рәйсе житәкчелек итә.

8.14.7. Педагогика совет карарлары ачык тавыш бирү юлы белән гади күпчелек тавыш белән кабул ителә. Әгәр дә мәктәп педагогика советы утырышында кимендә ике өченче состав булса, карарлар кабул ителгән дип санала, әгәр карар өчен утырышта катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә. Тавышлар тигезлеге очрагында хәлиткеч булып Педагогика советы рәйсе тавышы тора.

8.14.8. Педагогика советының үз вәкаләтләре чикләрендә кабул ителгән һәм тиешле боерыкны бастырып чыгару юлы белән мәктәп директоры тарафыннан расланган карарлары педагогика коллективының барлык әгъзалары өчен мәжбүри була.

8.14.9. Педагогика советы карарларын үтәүне мәктәп директоры һәм карарда күрсәтелгән җаваплы затлар башкара. Бу эшнең нәтижеләре Педагогика советы әгъзаларына алдагы утырышларда хәбәр ителә.

8.14.10. Педагогика совет утырышлары беркетмә белән рәсмиләштерелә. Педагогика советы беркетмәсе аны тәмамлаганнан соң 5 көннән дә соңга калмыйча төзелә. Беркетмәләргә Педагогика совет рәйсе һәм секретаре имза сала. Беркетмәләрне ремонтлау уку елы башыннан алып барыла. Педагогика совет протоколлары китабы чик буге номеры белән номерлана, укыла, мәктәп директоры имзасы һәм мәктәп мөһере белән беркетелә. Педагогика совет беркетмәләренең китабы аның номенклатурасына керә, Мәктәп эшләрендә саклана һәм акт буенча тапшырыла (житәкчене алмаштырганда, архивка тапшыру).

8.14.11. Педагогика совет компетенциясе

8.14.12.1. Педагогика совет катнаша:

- Мәктәп Белем бирү программаларын эшләүдә;
- Мәктәпне үстерү программасын эшләүдә;
- мәгариф процессын регламентлауны, шул исәптән федераль дәрәҗә белем бирү стандартларын гамәлгә ашыруны тәмин итүче мәктәп локаль норматив актларын эшләүдә;

- федераль дәрәҗә белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле шартларны билгеләү һәм анализлау;

- Мәктәпне, шул исәптән озак сроклы, урта сроклы һәм кыска сроклы үстерүнең төрле программаларын һәм планнарын эшләүдә.

8.14.13. Педагогика совет карый/тыңлый

- мәктәп директорының уку елы эшенә анализ белән хисабы;
- методик берләшмәләр житәкчеләренең хисаплары;
- педагогика хезмәткәрләренең хисаплары;
- мәгариф мәсьәләләре буенча мәктәптән килгән оешмалар һәм учреждениеләр вәкилләренең докладлары;
- үз-үзеңне тикшерү турында мәктәп директорының хисабы;

контроль-күзәтчелек чаралары нәтижеләре турында контроль-күзәтчелек

органнарының йомгаклау документлары.

8.14.14. Педагогик совет кабул итә:

-Мәктәп белем бирү программалары;

-уку елына мәктәбенң уку-тәрбия эшләре планы;

-белем бирү процессын оештыруны регламентлаштыра торган Мәктәпнең локаль норматив актлары.

8.14.15. Педагогик совет карар кабул итә:

-укучыларның арадаш аттестациясен үткөрү турында;

-9 һәм 11 сыйныф укучыларын дәүләт йомгаклау аттестациясенә кертү турында;

-укучыларны киләсе сыйныфка күчерү;

-укучыларны киләсе сыйныфка шартлы рәвештә күчерү;

-уку елы йомгаклары буенча академик бурычлары булган укучыларны кабат уку елына калдыру турында (укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) буенча);

-кабат уку елына калдырылу, киләсе сыйныфка шартлы рәвештә күчерелгән һәм билгеләнгән вакытта академик бурычын (ата-аналар (законлы вәкилләр) ачыкламаган укучыларга карата индивидуаль уку планы буенча укуга күчерү турында);

-белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмаларда белем алучыларның уку предметлары мәктәбен үзләштерү нәтижәләрен исәпкә алу;

-укучыларның киemenә һәм аны йөртү кагыйдәләренә таләпләр билгеләү турында (ата-аналар һәм өйрәнүче коллегияль органнарның, шулай ук Мәктәп хезмәткәрләренң вәкиллеке органының фикерен исәпкә алып);

-мәгариф турында документлар бирү турында - төп гомуми һәм урта белем турында аттестатлар бирү хакында (мәгариф турында күрсәтелгән документларның һәм аларга кушымталарның үрнәкләре Россия Мәгариф һәм фән министрлығы билгеләнә);

-дәүләт йомгаклау аттестациясен уңышлы үткән һәм өлгерешнең йомгаклау билгеләре булган урта гомуми белем бирү программаларын үзләштерүне тәмамлаган затларга Мәктәпнең уку планы нигезендә өйрәнелгән барлык уку предметлары буенча «Бик яхшы» урта белем бирү программаларын үзләштерүне тәмамлаган затларга «Укуда аерым уңышлар өчен» медале бирү турында;

-укучыларны уку, физкультура, спорт, ижтимагый, фәнни, ижади, эксперименталь һәм инновацион эшчәнлектәге уңышлары өчен бүләкләү турында;

- кануннар белән тыелмаган ижтимагый (шул исәптән балалар һәм яшьләр) оешмалары (берләшмәләре) мәктәбендә эшчәнлек тәртибен һәм шартларын билгеләү (киләштерү);

-педагогик хезмәткәрләренң ижади эзләнүләрен һәм тәҗрибә рәвешендә эшләнүләрен хуплау;

-эшчәнлекнең аерым юнәлешләре буенча педагогик хезмәткәрләренң эш төркемнәрен булдыру турында;

-Мәктәпнең педагогик хезмәткәрләрен тармак һәм ведомство бүләкләре белән бүләкләүгә тәкъдим итү турында;

-Укучыларның эчке тәртибе кагыйдәләре нигезендә тәрбияви тәэсирнең укучыларга карата куллану;

-төрле профильдәге белгечләрен чакырып, вакытлы ижади берләшмәләр төзү турында.

8.15. Мәктәп идарәсендә катнашуга ата-аналарның (законлы вәкилләрен) хокукларын гамәлгә ашыру, укучыларны тәрбияләүдә һәм укутуда педагогик коллективка ярдәм күрсәтү, аларга карата педагогик таләпләрен бердәмлеген тәмин итү максатларында Мәктәптә укучыларның ата-аналарын (законлы вәкилләрен) тәкъдим итүче коллегиаль органнар төзелде һәм эшли.

8.15.1. Мәктәп укучыларының ата-аналары (законлы вәкилләре) жыелышлары (алга таба - Ата-аналар жыелышлары) Мәктәп идарәсенен коллегиаль органнары булып тора һәм Мәктәп (Гомуми ата-аналар жыелышы) дәрәжәсендә дә, Мәктәпнең һәр сыйныфы дәрәжәсендә дә (сыйныф ата-аналар жыелышлары) эшли. Моннан тыш, Ата-аналар жыелышлары Мәктәптә уку-тәрбия процессының эчтәлегенә һәм методикасы, психолого - педагогик мәгърифәт белән ата-аналар (законлы вәкилләр) белән танышу өчен кулланыла торган ата-аналар (законлы вәкилләр) белән эшләү формасы булып тора.

8.15.1.1. Гомуми ата-аналар жыелышы.

Ата-аналар жыелышы составына мәктәп укучыларының барлык ата-аналары (законлы вәкилләре) керә.

Ата-аналар жыелышының компетенциясе:

-Мәктәп үсешенә төп юнәлешләрен карый һәм тикшерә; Мәктәпнең эш планына, Мәктәпне үстерү программасына тәкъдимнәр кертә;

-Укучыларга белем бирү мәсьәләләре буенча мәктәпнең ата-аналар жәмәгәтчеләгенә һәм педагогик коллективы гамәлләрен координацияли;

-мәктәп традицияләрен пропагандалау, мәктәп тормышын тәртипкә китерү, гаилә тәрбиясе мәсьәләләре буенча ижтимагый оешмалар белән хезмәттәшлек итә;

-гамәлгә ашырыла торган мәгариф программалары эчтәлегенә, белем бирү процессының рәвешләренә һәм ысулларына, белем бирү процессын оештыруга, Мәктәп эшчәнлеген планлаштыруга кагылышлы мәсьәләләр буенча мәгълүматны тыңлый;

-укучыларны тәрбияләү, сәламәтлекне саклау, балаларның хокукларын яклау, хокукый агарту мәсьәләләре буенча төрле хезмәтләр, структуралар, органнар вәкилләрен мәгълүматны тыңлый;

-Мәктәп директорының хисапларын тыңлый;

-эшчәнлекнең төрле юнәлешләре буенча вакытлыча комиссияләр (яисә башка эш органнары) төзи;

-белем алуучыларның ата-аналарынан (законлы вәкилләреннән) белем алу мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләренә жайга салу комиссиясе әгъзаларын сайлай;

-укучыларның ата-аналарын (законлы вәкилләрен) тәкъдим итүче идарә

коллегиаль органнары эшчәнлеген регламентлаштыра торган локаль норматив актлар кабул итә;

-уртак чараларны, бэйрәмнәрне, конкурсларны, ярышларны һәм башкаларны планлаштыруда, оештыруда һәм уздыруда катнаша;

-гадәттән тыш хәлләр, катлаулы яки конфликтлы хәлләр турында фикер алыша; актуаль педагогик проблемаларны карый.

-Гомуми ата-аналар жыелышының хокуклары:

-мәктәпнең уставы, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензия, дәүләт аккредитациясе турында таныклык, белем бирү программалары һәм белем бирү эшчәнлеген оештыруны һәм гамәлгә ашыруны регламентлаштыра торган башка документлар белән танышырга, укучыларның хокуклары һәм бурычлары;

-файдаланыла торган белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеге белән танышырга

-укуту һәм тәрбияләү методлары, белем бирү технологияләре белән;

-шул исәптән мәктәп администрациясе белән берлектә, югарырак торучы оешмаларга, предприятиеләргә, Мәктәп эшчәнлегендә ярдәм күрсәтү мәсьәләләре буенча Мәктәпне гамәлгә куючыга мөрәжәгать итәргә;

-Мәктәп администрациясенә, мәктәп эшчәнлегенә төрле мәсьәләләре буенча мәктәп педагоглар советына тәкъдимнәр кертергә;

-Мәктәп директорының агымдагы проблемалар һәм аларны хәл итү турындагы, Мәктәпнең эш перспективалары турындагы мәгълүматны тыңларга;

-укучыларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау мәсьәләләрен карарга;

-Мәктәп администрациясенә, Мәктәп идарәсенә коллегиаль органнарына мөрәжәгать итәргә һәм мөрәжәгатьләренә карау нәтижеләре буенча мәгълүмат алырга;

-Мәктәпнең педагогик, медицина һәм башка хезмәткәрләрен, жәмәгать оешмалары, бизнес, шефлык оешмалары вәкилләрен, гамәлгә куючы вәкилләрен үз утырышларына чакырырга.

-Ата-аналар жыелышының һәр эгъзасы түбәндәгеләргә хокуклы:

-эгәр бу тәкъдим жыелыш эгъзаларының өчтән беренән ким булмаган өлешен хупласа, үз компетенциясенә керә торган теләсә кайсы сорауның гомуми ата-аналар жыелышы тарафыннан фикер алышуны таләп итәргә;

-гомуми ата-аналар жыелышы карары белән килешмәгәндә, беркетмәгә кертеләргә тиешле үзенә мотивлаштырылган фикерен белдерергә.

Ата-аналарның гомуми жыелышы елына кимендә 2 тапкыр чакырыла. Кирәк очракта планнан тыш ата-аналар жыелышлары үткәрелә. Планнан тыш ата-аналар жыелышының инициаторы итеп мәктәп администрациясе, мәктәп педагогия советы, мәктәп ата-аналар комитеты чыгыш ясарга мөмкин.

Гомуми ата-аналар жыелышының эше белән житәкчелек итү өчен, шул исәптән аның утырышларын уку елында алып бару өчен, 2 сопредседатель сайлана: берсе - укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) вәкиле, берсе - мәктәп администрациясе вәкиле.

Ата-аналар жыелышының гомуми беркетмәләрен алып бару өчен,

укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) арасыннан секретарь сайлана.

Ата-аналар жыелышының көн тәртибе мәктәп администрациясе һәм педагогик коллективы (законлы вәкилләр) тәкъдимнәрен исәпкә алып формалаштырыла.

Ата-аналарның гомуми жыелышы утырышлары, әгәр аларда мәктәптә белем алучы барлык ата-аналарның (законлы вәкилләрнен) кимендә яртысы катнашса, хокуклы.

Гомуми ата-аналар жыелышының карары ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә һәм, әгәр аның өчен кимендә өчтән икесе тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

Ата-аналар жыелышының карарлары укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) өчен дә, мәктәп администрациясе һәм педагогика коллективы өчен дә түбәндәге мәсьәләләр буенча тәкъдим ителә:

-Мәктәпнең эш планына, Мәктәпне үстерү программасына тәкъдимнәр;

-гамәлгә ашырыла торган мөгариф программалары эчтәлегенә, белем бирү процессының рәвешләренә һәм ысулларына кагылышлы мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр;

-укучыларны тәрбияләү, сәламәтлекне саклау, балаларның хокукларын яклау, хокукый агарту мәсьәләләре буенча төрле хезмәтләр, структуралар, органнар тапшырган мөгайлүмат буенча тәкъдимнәр;

-Мәктәп директорының хисаплары буенча тәкъдимнәр;

-катлаулы яисә конфликтлы хәлләр турында фикер алышу нәтижәләре буенча тәкъдимнәр; актуаль педагогик проблемалар.

-Гомуми ата-аналар жыелышы түбәндәгеләр өчен җаваплы:

-мөгариф өлкәсендә Россия Федерациясе законнары эшчәнлеген гамәлгә ашыру барышында үтәү;

-этик нормаларны үтәү;

-гамәлдәге законнарға һәм мәктәпнең локаль норматив актларына кабул ителгән карарларның туры килүе;

-Мәктәп эшчәнлеген камилләштерүгә юнәлтелгән карарларның сыйфатлы һәм үз вакытында үтәлүе.

Гомуми ата-аналар жыелышы утырышлары беркетмә белән рәсмиләштерелә.

Беркетмәләр ата-аналарның гомуми жыелышы рәистәшләре һәм секретаре тарафыннан имзалана.

8.15.1.2. Сыйныфның ата-аналар жыелышлары елына кимендә 4 тапкыр уздырыла. Ата-аналар жыелышлары, аларның эшендә булса, карарлар кабул итәргә хокуклы.

конкрет сыйныфның ата-аналарының яртысыннан артыгы (укучыларның законлы вәкилләре) бар.

Ата-ана жыелышларының компетенциясе:

- Мәктәпнең эш планына, Мәктәпне үстерү программасына тәкъдимнәр кертәләр;

- уку-тәрбия эше белән бәйлә бурычлар турында фикер алышалар;

- мәктәп традицияләрен пропагандалау, мәктәп тормышын тәртипкә китерү, гаилә тәрбиясе мәсьәләләре буенча ижтимагый оешмалар белән хезмәттәшлек итәләр;
- ата-аналар (законлы вәкилләр) өчен семинарлар уздыруны башлап жиберәләр;
- уртак чараларны, бәйрәмнәрне, конкурсларны, ярышларны планлаштыруда, оештыруда һәм уздыруда катнаша һ.б.
- Мәктәп һәм укучыларның гаиләләре арасында нәтижәле хезмәттәшлек ысулларын һәм ысулларын карыйлар;
- билгеле бер чорда эшләнү нәтижәләрен ясайлар;
- актуаль педагогик проблемаларны карыйлар;
- ата-аналар комитеты әгъзаларын сайлыйлар;
- Мәктәпнең ата-аналар комитеты әгъзасын сыйныфтан сайлыйлар.

Ата-ана жылышларының карарлары ачык тавыш бирү юлы белән гади күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8.15.2. Мәктәпнең ата-аналар комитеты һәр сыйныфтан укучы ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) тора. Мәктәпнең ата-аналар комитеты әгъзаларын һәр класстан Ата-аналар жылышы жый.

Мәктәпнең ата-аналар комитетын ачык тавыш бирү юлы белән аның әгъзалары арасыннан гади күпчелек тавыш белән сайланучы рәис җитәкли.

Мәктәпнең ата-аналар комитеты компетенциясе:

- укучыларның һәм ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау;
- өстәмә белем бирү хезмәтләрендә ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) ижтимагый фикерен һәм ихтияжларын өйрәнү;
- уку планында каралмаган чараларны оештыруда һәм үткәрүдә катнашу (ял итү кичәләре, дискотекалар, туристлык походлары һ.б.);
- матди ярдәмгә мохтаж һәм түләүсез туклану белән тәэмин итүдә социаль якланмаган балаларның исемлекләрен раслау;
- эшчәнлекнең төрле юнәлешләре буенча вакытлыча комиссияләр (яисә башка эш органнары) төзү;
- Укучыларның, шулай ук аларның ата-аналарының (законлы вәкилләренең) хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы Мәктәпнең локаль норматив актлары проектларын килештерү.

Мәктәпнең ата-аналар комитеты утырышлары квартал саен уздырыла. Мәктәпнең ата-аналар комитеты утырышын оештыру һәм уздыру бурычлары аның рәисенә йөкләнә. Мәктәпнең ата-аналар комитеты карарлары ачык тавыш бирү юлы белән гади күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Мәктәпнең ата-аналар комитетының вәкаләтләр чоры 1 ел тәшкил итә. Бер үк зат Мәктәпнең ата-аналар комитеты әгъзасы булырга мөмкин.

8.15.3. Сыйныф-аналар комитетлары эшли.

8.15.4. Ата-ана жылышларының төрле дәрәжәдәге карарлары буенча,

Ата-аналар (законлы вәкилләр) өчен дә, педагогик коллектив һәм мәктәп администрациясе өчен дә рекомендация характерында булган мәктәп

балаларының ата-аналары комитетына да (законлы вәкилләргә) әлеге органнарның тәкъдимнәрен һәм тәкъдимнәрен үтәү буенча кабул ителгән чаралар турында ата-аналарына (законлы вәкилләренә) хәбәр итәргә тиеш.

8.16. Мәктәптә ирекле нигездә коллегияль өйрәнүләр органы - Укучылар советы булдырылган.

Укучылар Советы эшчәнлегенә максаты - Мәктәп белән идарә итүдә катнашучыларның хокукларын гамәлгә ашыру, мәктәп тормышында укучыларның инициативасын яклау һәм үстерү, укучыларның хокукларын яклау. Мәктәп укучылар советына кирәкле мәгълүмат бирә.

Укучылар советы укучыларны тәкъдим итүче даими эшләүче коллегияль орган булып тора

Совет составы 9-11 сыйныфларның беренчел сыйныф коллективларыннан кимендә 9 әгъзаны сайлау процедурасы юлы белән формалаша.

Советны аның әгъзалары арасынан гади күпчелек тавыш бирү юлы белән сайлап куела торган рәис җитәкли.

Укучылар Советы компетенциясе:

- мәктәптән тыш чараларны планлаштыру, оештыру һәм уздыру
- социаль әһәмиятле проектларны эшләү һәм гамәлгә ашыру;
- кизү торуну оештыруда катнашу;
- укучылар арасында сораштырулар үткөрү;
- укучыларның мәктәп администрациясенә һәм идарәнең коллегияль органнарына тәкъдимнәрен җыю;
- мәктәп администрациясе белән очрашу кирәк булган саен; укыту-тәрбия процессын оештыру мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертү;
- укучыларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы локаль норматив актларны килештерү.

8.16.1. Укучылар Советы карарлары ачык тавыш бирү юлы белән гади күпчелек тавыш белән кабул ителә. Уку-тәрбия процессын оештыру мәсьәләләре буенча укучылар Советы карарлары мәктәп коллективы һәм мәктәп администрациясе өчен тәкъдим итү характерында. Мәктәп администрациясе укучыларга киңәш һәм тәкъдимнәренә үтәү буенча кабул ителгән чаралар турында тиешле карар кабул ителгән көннән 15 көн эчендә хәбәр итәргә тиеш.

8.17. Мәктәп, аның администрациясе белем алучыларның һәм хезмәткәрләренә вәкиллекле органнарын таный, аларга кирәкле мәгълүматны бирә, мәктәп идарәсе органнары утырышларында аларның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен тикшергәндә катнашуга рөхсәт бирә.

8.18. Мәктәп белән идарә итүдә хезмәткәрләренә төп формалары түбәндәгеләр:

- Учреждение хезмәткәрләренә һөнәри берлеге фикерен Россия Федерациясе Хезмәт кодексында, коллектив килешүдә каралган очракларда исәпкә алу;

- локаль норматив актлар кабул итү мәсьәләләре буенча эш бирүче белән консультацияләр мәктәбе хезмәткәрләренә һөнәри берлеге тарафыннан үткәрелү;

- хезмәткәрләренң мәнфәгатьләренә турыдан-туры кагыла торган мәсьәләләр буенча эш бирүчедән мәгълүмат алу;

- эш бирүче белән мәктәп эше турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышу, аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертү;

- Мәктәпнең социаль-икътисадый үсеш мәктәбе хезмәткәрләренң һөнәри берлеге тарафыннан фикер алышу;

- күмәк шартнамәләрне эшләүдә һәм кабул итүдә катнашу;

- Россия Федерациясе Хезмәт кодексында, башка федераль законнарда, әлеге Устав, коллектив шартнамәдә, Мәктәпнең локаль норматив актларында билгеләнгән башка рәвешләр.

8.19. Мәктәп хезмәткәрләренң һөнәри берлеге эш бирүчедән түбәндәге мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы:

Мәктәпне үзгәртеп оештыру яки бетерү;

хезмәткәрләренң хезмәт шартларын үзгәртүгә китерерлек технологик үзгәрешләр кертү;

хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем бирү һәм әзерләү;

Россия Федерациясе Хезмәт кодексында, башка федераль законнарда, әлеге Устав, коллектив шартнамәдә, Мәктәпнең локаль норматив актларында каралган башка мәсьәләләр буенча. Мәктәп хезмәткәрләре һөнәри берлеге шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча Мәктәп идарәсе органнарына тиешле тәкъдимнәр кертүгә һәм күрсәтелгән органнар утырышларында аларны караганда катнашырга хокуклы.

9. Мәктәпнең мөлкәте һәм финанс-хужалык эшчәнлеге

9.1. Мәктәп Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында, әлеге Уставта билгеләнгән чикләрдә финанс-хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыра.

9.2. Мәктәп милке аңа Россия Федерациясе гражданлык кодексы нигезендә оператив идарә итү хокукында беркетелә. Мәктәп мөлкәтенң хужасы Татарстан Республикасының «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге.

9.3. Мәктәпнең устав бурычларын үтәү өчен кирәкле жир кишәрлеге аңа даими (вакыты чикләнмәгән) файдалану хокукында бирелә.

9.4. Мәктәп аңа беркетелгән милекне Россия Федерациясенң гамәлдәге законнарында билгеләнгән чикләрдә, мөлкәтне билгеләү һәм эшчәнлекнең устав максатлары нигезендә, оператив идарә итү хокукында файдалана.

9.5. Мәктәп милекче алдында үзенә беркетелгән милекне саклау һәм нәтижәле файдалану өчен җаваплы.

9.6. Учредитель ризалыгыннан башка мәктәп үзенә әлеге мөлкәтне сатып алу өчен Учредитель тарафыннан бүлеп бирелгән акчалар хисабына аңа беркетелгән күчемсез мөлкәт һәм аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәт белән идарә итәргә хокуксыз.

Калган мөлкәт, шул исәптән күчемсез мөлкәт белән, Мәктәп, Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, мөстәкыйль рәвештә житәкчелек итәргә хокуклы.

9.7. Аеруча кыйммәтле күчемле милек дигәндә хәрәкәт итүче милек аңлашыла, аннан башка үзенең устав эшчәнлеген гамәлгә ашыру сизелерлек кыенлашачак.

Милекне аеруча кыйммәтле күчемле милек категориясенә кертү тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Мөлкәтне аеруча кыйммәтле күчемле милек категориясенә кертү турында гамәлгә куючының карары күрсәтелгән мөлкәтне Мәктәпкә беркетү яисә аны сатып алуга акча бүлеп бирү турында карар кабул итү белән бер үк вакытта кабул ителә.

9.8. Мәктәпкә беркетелгән яисә Мәктәп сатып алган, әлеге мөлкәтне сатып алуга Учредитель бүлеп биргән акчалар исәбенә Мәктәп сатып алган күчемсез мөлкәт, шулай ук Мәктәп янындагы аерым кыйммәтле күчемле мөлкәт билгеләнгән тәртиптә аерымланган исәпкә алынырга тиеш.

9.9. Мәктәп әлеге Уставта каралган эшчәнлекне алып барырга хокуклы, чөнки бу ул булдырылган максатларга һәм шушы максатларга туры килә торган максатларга ирешүгә хезмәт итә. Мондый эшчәнлектән алынган керемнәр һәм әлеге керемнәр хисабына алынган мөлкәт Мәктәпнең мөстәкыйль карамагына керә.

Мәктәп эшчәнлегенең керем китерә торган өлешенә түбәндәгеләр керә:

- үз продукциясен сату, әлеге Устав нигезендә мәктәп рөхсәт ителгән эшчәнлек нигезендә эшләр башкару һәм хезмәтләр күрсәтү;

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә мөлкәтне арендага бирү;

- түләүле мәгариф хезмәтләре күрсәтү.

Мәктәп керем китерә торган эшчәнлек буенча керемнәрнең һәм чыгымнарның аерым исәбен алып бара.

Гамәлгә куючы әлеге Уставта каралган белем бирү эшчәнлегенә зыян китерсә, Мәктәпнең керем китерә торган эшчәнлеген туктатырга хокуклы.

9.10. Мәктәп эшчәнлеген финанс белән тәмин итү чыганагы түбәндәгеләр:

- муниципаль биремне үтәүне финанс ягыннан тәмин итүгә, муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә, эшләр башкаруга бәйле максатларга Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр;

тиешле финанс елына бюджет турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәмин итүгә бәйле булмаган максатларга (максатчан субсидияләр) бирелгән субсидияләр;

- Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге бюджеты акчалары;

- керем китерә торган эшчәнлектән алынган акчалар;

- бюджеттан тыш чыганаклардан алынган грантлар рәвешендәге акчалар;

- юридик һәм (яисә) физик затлардан алына торган ирекле иганәләр һәм максатчан кертемнәр;

- закон белән тыелмаган башка кертемнәр.

9.11. Мәктәп милкен формалаштыру чыганаclarы түбәндәгеләр:

- оператив идарә итү хокукында Мәктәпкә беркетелгән мөлкәт;

- Мәктәп тарафыннан бу милекне сатып алу өчен оештыручы бүлеп биргән акчалар хисабына сатып алынган милек;

- Мәктәп тарафыннан керем китерүче эшчәнлектән алынган керемнәр хисабына сатып алынган милек.

9.12. Мәктәп эшчәнлеген финанс белән тәмин итү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

9.13. Мәктәпне финанслау гамәлгә куючы тарафыннан Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы һәм Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең муниципаль хокукый актлары нигезендә билгеләнгән муниципаль бирем нигезендә Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары, «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең муниципаль хокукый актлары нигезендә билгеләнгән нормативлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

9.14. Муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәмин итү Мәктәпкә оештыручы тарафыннан беркетелгән яисә Школа сатып алган акчаларны исәпкә алып, күчемсез мөлкәтне һәм аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәтне тоту чыгымнарын исәпкә алып, аңа мондый мөлкәт сатып алуга Учредитель бүлеп биргән акчалар, салым түләүгә чыгымнар, тиешле мөлкәт, шул исәптән жир кишәрлекләре дип таныла торган салым салу объекты буларак гамәлгә ашырыла. Күчемсез милек һәм аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәтне гамәлгә куючы Школа ризалыгы белән арендага тапшырган очракта, Учредитель тарафыннан үзенә мондый мөлкәт сатып алу өчен бүлеп бирелгән акчалар хисабына Школа сатып алган һәм аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәтне гамәлгә куючы тарафыннан мондый милекне тотуны финанс белән тәмин итү гамәлгә ашырылмый.

9.15. Мәктәп керемнәре аның мөстәкыйль карамагына керә һәм, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, алар өчен булдырылган максатларга ирешү өчен файдаланыла.

Мәктәп мөлкәтенең хужасы Мәктәп эшчәнлеген гамәлгә ашырудан һәм Мәктәпкә беркетелгән милекне файдаланудан керемнәр алырга хокуклы түгел.

9.16. Мәктәп Мәктәпне карап тотуга һәм үз функцияләрен гамәлгә ашыруга юнәлдерелә торган бюджет акчаларын рациональ һәм экономияле тотуны оештыра, шулай ук бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаclarдан алынган акчаларны максатчан файдалануны тәмин итә.

9.17. Мәктәпкә өстәмә акчалар жәлеп итү Мәктәп эшчәнлеген финанс белән тәмин итүнең нормативларын һәм (яисә) абсолют күләмнәрен бюджет акчалары исәбеннән киметүгә китерми.

9.18. Зур килешү Мәктәп тарафыннан Гамәлдән куючының алдан ризалыгы белән генә башкарыла ала.

Эре килешү дип акча чаралары белән эш итү, башка милекне тартып алу (Россия Федерациясе законнары нигезендә Мәктәп мөстәкыйль рәвештә житәкчелек итәргә хокуклы) белән бәйлә килешү (яки берничә үзара бәйлә килешү) таныла, шулай ук мондый килешү бәясә яки сатыла торган яисә тапшырыла торган милекнең бәясә мәктәп активларының соңгы хисап датасына бухгалтерлык хисабы мәгълүматлары буенча билгеләнә торган баланс бәясенә 10 процентыннан артып китү шарты белән мондый мөлкәтне файдалануга яисә залогка тапшыру белән.

Әлеге пункт таләпләрен бозып башкарылган эре килешү, әгәр башка якның Учредительнең алдан ризалыгы булмау турында белүе яки белергә тиешлеге исбатласа, Школа яки Учредитель дөгъвасы буенча дәрәс түгел дип танылырга мөмкин.

Мәктәп директоры Мәктәп алдында әлеге пункт таләпләрен бозу белән зур килешү нәтижәсендә мәктәпкә китерелгән зыян күләмендә җаваплылык тоты, бу килешү гамәлдә түгел дип танылганмы-юкмы икәнлегенә карамастан.

9.19. Мәктәп, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, кредит оешмаларында депозитларда акча урнаштырырга, шулай ук кыйммәтле кәгазьләр белән килешүләр башкарырга хокуклы түгел.

9.20. Мәктәп муниципаль ихтыяжларын тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 44-ФЗ номерлы Федераль закон кысаларында гамәлгә ашырыла.

9.21. Мәктәп Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә хужалык һәм башка эшчәнлек нәтижәләре турында салым исәбе, бухгалтерлык исәбе һәм статистик хисап алып бара.

10. Мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм җайга салу

10.1. Мәнфәгатьләр конфликтны дигәндә, Мәктәп эшчесенә шәхси кызыксынучанлыгы аның хезмәт бурычларын тиешенчә үтәмәвенә йогынты ясарга мөмкин һәм шул ук вакытта Мәктәп эшчесенә шәхси кызыксынуы һәм хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре арасында каршылык барлыкка килергә яки килеп чыгарга мөмкин, аның эшчесә Мәктәпнең милегенә зыян китерергә сәләтле (яки) эшлекле абруе барлыкка килергә мөмкин.

10.2. Хезмәт бурычларын тиешенчә үтәмәүгә йогынты ясый торган яисә йогынты ясый ала торган мәктәп эшчесенә шәхси кызыксынуы дигәндә, Акча, кыйммәтләр, башка милек, шул исәптән милек хокуклары, яисә милек характерындагы хезмәтләр рәвешендә яисә өченче затлар өчен керемнәрне хезмәт бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә Мәктәп хезмәткәре тарафыннан алу мөмкинлеге аңлашыла.

10.3. Мәктәп хезмәткәре эш бирүчегә (Учредительгә) вазифадагы бурычын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтына китергән яисә китерергә мөмкин шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында хәбәр итәргә тиеш.

10.4. Мәктәп хезмәткәре Мәктәп директорына вазыйфай бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтына китергән яисә китерергә мөмкин шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында хәбәр итәргә тиеш.

10.5. Мәктәп директорына хәбәр итү тәртибе, хәбәрнамәләрдә булган мәгълүматлар исемлеге, белешмәләрне тикшерүне оештыру һәм хәбәрнамәләрне теркәү тәртибе мәктәп директоры тарафыннан билгеләнә.

11. Мәктәпне үзгәртеп оештыру һәм бетерү тәртибе

11.1. Мәктәп төрен үзгәртеп оештыру, бетерү һәм үзгәртү, мәгариф турында Россия Федерациясе законнарында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, Россия Федерациясе Граждан кодексында, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Мәктәп төрен үзгәртү аны үзгәртеп кору булып тормый. Мәктәп төрен үзгәртү аның үзе яисә гамәлгә куючы тарафыннан башкарыла һәм гамәлгә куючы карары буенча гамәлгә ашырыла.

11.2. Мәктәпне үзгәртеп оештыру яки бетерү турында Учредитель тарафыннан карар кабул итү мондый карарның нәтижәләрен бәяләү буенча комиссиянең уңай бәяләмәсенә нигезләнеп рәхсәт ителә.

11.3. Әгәр дә бу түләүсез белем алуға гражданның конституциячел хокукларын бозуга китермәсә, мәктәп үзгәртеп корылырга яки бетерелергә мөмкин.

Мәктәпне бетерү яки үзгәртеп кору очрагында гамәлгә куючы укучыларның калган контингентын тәмамлау өчен шартлар тудыру буенча кирәкле чаралар күрә.

Гамәлгә куючы балигъ булган укучыларны аларның язма ризалыгыннан, шулай ук балигъ булмаган укучыларны ата-аналарының (законлы вәкилләренең) язма ризалыгы белән мәгариф турындагы Россия Федерациясе законнары, әлеге Устав нигезендә башка гомуми белем бирү оешмаларына күчергән өчен җаваплылыкны үз өстенә ала.

11.4. Мәктәпне бетерү һәм үзгәртеп кору вакытында аның барлык хезмәткәрләренә аларның Россия Федерациясе законнары нигезендә каралган хокукларын үтәү гарантияләненә.

11.5. Мәктәп, үзгәртеп кору нәтижәсендә барлыкка килә торган юридик затларны дәүләт теркәве мизгеленнән тыш, кушылу формасында үзгәртеп кору очракларыннан тыш, үзгәртеп оештырылган дип санала.

Мәктәпне аңа башка юридик затны кушу рәвешендә үзгәртеп төзегәндә, Мәктәп тоташтырылган юридик затның эшчәнлеген туктату турында юридик затларның бердәм дәүләт реестрына кертелгән вакыттан үзгәртеп оештырылган дип санала.

11.6. Мәктәпне бетерү аны аның хокукларының һәм бурычларының универсаль хокук варисы тәртибендә башка затларга күчүдән башка туктатуга китерә.

11.7. Мәктәпне бетерү турында карар кабул ителгән вакыттан алып кредиторлар алдында аның йөкләмәләрен үтәү срогы якынлашып килгән дип санала.

Ликвидацияләнгән торган Мәктәпнең кредиторлары Россия Федерациясе законнары нигезендә түләтү кире кайтарылырга мөмкин булган мөлкәт хисабына канәгатьләнделә.

11.8. Гамәлгә куючы ликвидация комиссиясе составын раслый, Россия Федерациясе Граждан кодексы һәм Мәктәпне бетерү турындагы хокукый акт нигезендә юкка чыгару тәртибен һәм срокларын билгели. ликвидация комиссиясе билгеләнгән вакыттан алып аңа Мәктәп эшләре белән идарә итү вәкаләтләре күчә

11.9. Ликвидация комиссиясе:

аны юкка чыгаруның бөтен чоры дәвамында юкка чыгарыла торган Мәктәпнең эшләре белән идарә итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итә (судта бетерелә торган Мәктәп исеменнән чыгыш ясый, Мәктәп милкен бәяли, аның дебиторларын һәм кредиторларын ачыклай, алар белән исәп-хисапны тормышка ашыра, Мәктәп бурычларын түләү чараларын күрә);

юридик затларны дәүләт теркәве турында белешмәләр бастырыла торган матбугат органнарында аны юкка чыгару турында һәм аның кредиторлары таләпләрен белдерүнең тәртибе һәм вакыты турында бастырып чыгара;

Гамәлгә куючыга аны раслау өчен арадаш ликвидация балансын тәкъдим итә;

кредиторлар белән исәп-хисаплар тәмамлангач, аны раслау өчен Учредительгә ликвидация балансы тәкъдим итә;

Россия Федерациясе Граждан кодексында һәм Россия Федерациясенен башка закон актларында каралган Мәктәпне бетерү чараларын гамәлгә ашыра.

11.10. Кредиторлар таләпләрен канәгатьләндергәннән соң калган Мәктәпнең күчемсез һәм хәрәкәтчән мөлкәте, шулай ук Россия Федерациясе законнары нигезендә бетерелә торган Мәктәпнең йөкләмәләре буенча түләтү алына алмаган күчемсез һәм хәрәкәтчән мөлкәт Учредительгә ликвидация комиссиясе тарафыннан тапшырыла.

11.11. Мәктәпне бетерү тәмамланган дип санала, ә Мәктәп - юридик затларны дәүләт теркәвенә алу турындагы Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә юридик затларның бердәм дәүләт реестрына туктатылуы турындагы белешмәләр кертелгәннән соң яшәүне туктаткан дип санала.

11.12. Мәктәп эшчәнлегә туктатылганда барлык документлар (идарә, финанс-хужалык, шәхси состав һәм башкалар) гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә хокук варисына (хокук варисларына) тапшырыла. Хокук варисы булмаганда фәнни-тарихи әһәмияткә ия даими саклау документлары, шәхси состав буенча документлар (боерыклар, шәхси эшләр һәм башкалар) дәүләт саклавына муниципаль архивка тапшырыла. Документларны тапшыру

һәм тәртипкә салу архив органнары таләпләре нигезендә мәктәп акчалары исәбеннән дә гамәлгә ашырыла.

12. Мәктәпнең локаль норматив актларын кабул итү һәм раслау Уставка үзгәрешләр кертү тәртибе

12.1. Мәктәп әлеге Устав нигезендә эшли, ул Учредитель тарафыннан раслана.

12.2. Мәктәп Уставын раслау Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң жирле үзидарә органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

12.3. Мәктәп Уставын яңа редакциядә әзерләгәндә, Учреждениюгә яңа редакциядә үзгәрешләр кертелгәндә, аңа үзгәрешләр кертелгәндә, Устав Школа тарафыннан эшләнә һәм Учредительгә раслауга тәкъдим ителә.

12.4. Мәктәп Уставын раслау турында карар гамәлгә куючы тарафыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә Уставның яңа редакциясе кабул ителгәннән соң кабул ителә.

12.5. Гамәлгә куючы тарафыннан расланган Уставның яңа редакциясе салым органында Мәктәп урнашкан урында теркәлергә тиеш.

12.6. Мәктәп Уставын дәүләт теркәвенә алганнан соң, Уставның яңа редакциясе законда билгеләнгән тәртиптә Мәктәп, ун эш көненнән дә соңга калмыйча, Учредительгә һәм мөлкәт милекчесе вәкаләтләрән гамәлгә ашыручы органга түбәндәге документларның күчермәләрен тапшыра:

- Дәүләт теркәве турында тамга куелган Устав (уставның яңа редакциясе);
- юридик затларның бердәм дәүләт реестрын теркәү кәгазе.

12.7. Әлеге Уставка кертелгән үзгәрешләр аны дәүләт теркәвенә алган вакыттан алып өченче затлар өчен, ә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда дәүләт теркәвенә алучы органга мондый үзгәрешләр турында хәбәр иткән вакыттан башлап үз көчен ала.

12.8. Әлеге Устав мәктәп эшчәнлеген җайга сала торган төп норматив хокукый акт булып тора.

12.9. Мәктәп Россия Федерациясе законнары нигезендә, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә, белем бирү мөнәсәбәтләрән көйләүче нормаларны үз компетенциясе чикләрендә үз эченә алган локаль норматив актлар (алга таба – ЛНА) кабул итә.

12.10. Мәктәп белем бирү эшчәнлеген оештыруның һәм гамәлгә ашыруның төп мәсьәләләре буенча ЛНА кабул итә, шул исәптән белем алучыларны кабул итү кагыйдәләрен, укучыларның дәрәсләр режимын, аларның формаларын, вакыт аралыгын һәм укучыларның өлгерешен һәм арадаш аттестацияләвен агымдагы контроль тәртибен, укучыларның укуларын күчерү, укуларын күчерү, аларны күчерү һәм торгызу тәртибен, белем бирү оешмасы һәм балигъ булмаганнарның ата-аналары (яисә) ата-аналары (законлы вәкилләре) арасында мөнәсәбәтләрне рәсмиләштерү, туктатып тору һәм туктату тәртибен регламентлаштыра.

12.11. Мәктәп устав эшчәнлеген тәэмин итү өчен ЛНА ның түбәндәге төрләрән кабул итә: мәктәпнең нигезләмәләре, кагыйдәләре, инструкцияләре, программалары, графикалары, штат расписаниесе, дәресләр расписаниесе, директорның боерыклары, идарә һәм үзидарәнең коллегияль органнары карарлары.

ЛНА билгеләгән нормалар (кагыйдәләр) Мәктәп эчендә белем, житештерү, идарә итү, финанс, кадрлар һәм башка функциональ эшчәнлекне жайга салу өчен билгеләнгән.

12.12. Мәктәп ЛНАсы әлеге Уставка һәм Россия Федерациясе законнарына каршы килә алмый.

Укучыларның, аларның ата-аналарының (законлы вәкилләренен) яисә Мәктәп хезмәткәрләренен нигезләмәләрен, Россия Федерациясенен мәгариф турындагы законнарында, хезмәт законнарында билгеләнгән нигезләмә белән чагыштырганда, начарайта торган яки әлеге Устав белән билгеләнгән тәртипне бозып кабул ителгән нормалар Мәктәп кулланылмый һәм бетерелергә тиеш.

12.13. ЛНА проектлары Мәктәп директоры, мәктәп директоры урынбасарлары, Мәктәп идарәсенен коллегияль органнары карары буенча эшләнә. ЛНА эшләү турындагы тәкъдимнәр Мәктәптә мәгариф мөнәсәбәтләренен теләсә кайсы катнашучысы тарафыннан кертелергә мөмкин.

12.14. Мәктәптә ЛНА проекты эшләү өчен эшче төркем төзелә. Эш төркеме составы мәктәп директоры карары буенча билгеләнә. Эшче төркем составы, аның эш сроклары һәм тәртибе мәктәп директоры боерыгында беркетелә.

12.15. ЛНА проекты буенча фикер алышу өчен, Мәктәпнең мәгълүмати стендында урнаштырыла. Төзәтмәләр, тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр кабул итү 10 эш көне дәвамында ЛНА проекты текстын урнаштырганда күрсәтелгән электрон почта аша яки язма рәвештә шәхсэн эшче төркемгә башкарыла. Кергән төзәтмәләр, тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр эш төркеме тарафыннан ЛНА проекты буенча гавами фикер алышу тәмамланганнан соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча тикшерелә.

12.16. Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда ЛНА эшләнәп беткән проекты килештерүгә тапшырыла.

12.17. Проектның эшләнәп беткән тексты ЛНА кабул итәргә вәкаләтле Мәктәп идарәсенен тиешле компетентлы органына тапшырыла.

Мәктәпнең гомуми жылышында хезмәт хокукы нормалары булган һәм мәктәп хезмәткәрләренен хокукларын регламентлаучы ЛНА кабул ителә.

Мәктәпнең педагогик советы тарафыннан белем бирү процессын оештыруны һәм белем бирү мөнәсәбәтләрен көйләүче нормалар булган ЛНА кабул ителә

12.18. Кабул ителгән ЛНАлар тәртип номерын бирү белән мәжбүри теркәлергә тиеш.

12.19. Мәктәп директоры ЛНАны боерык бастырып чыгару юлы белән раслый.

ЛНА кабул итү датасы дип аның раслануы датасы санала, аны раслаучы Мәктәп директоры тарафыннан кабул ителгән раслау датасы санала.

ЛНА мөктәп директоры раслаган көннән үз көченә керә һәм алар тарала торган барлык катнашучылар өчен мәжбүри характер ала.

12.20. Мөктәпнең локаль норматив актлары, әгәр әлеге локаль норматив актлар белән башкасы билгеләнмәгән булса, яңа локаль норматив актлар кабул ителгәнче гамәлгә яраклы.

12.21. Әлеге Устав һәм ЛНА ның ачыклығы, аңлаешлы булуы һәм ачыклығы, аларны мәгълүмати-телекоммуникация чөлтөрлөрөндө, шул исәптән «Интернет» чөлтөрөндөгө мөктәпнең рәсми сайтында, шулай ук Мөктәптөгө мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән тәэмин ителә.
